

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

**НА “БЕСТТЕХНИКА ТМ – РАДОМИР” ПАД
гр. РАДОМИР**

ПРЕЗ 2 0 1 2 ГОДИНА

Съдържание:

№	Глава	Страница
1	Приходи и произведена продукция	2
2	Разходи	5
3	Финансови резултати	7
4	Осигуровки и данъци	7
5	Балансови показатели	8
6	Парични потоци	13
7	Основни икономически показатели за финансов анализ	14
8	Анализ на взаимоотношенията с клиенти и доставчици и на икономическите резултати	19
9	Основен капитал	21
10	Персонал, производителност и заплащане	21
11	Професионално обучение и повишаване на квалификацията	25
12	Подържане на здравословни и безопасни условия на труд	25
13	Екология и опазване на околната среда	27
14	Инвестиционна дейност	28
15	Качество на произвежданата продукция	29
16	Просрочени вземания и задължения и събирането им по съдебен ред	30
17	Финансови задължения към частен кредитор	31
18	Дейност в областта на научните изследвания и проучвания	32
19	Движение на акциите	32
20	Информация по реда на чл. 187д и чл. 247 от Търговския закон	33
21	Общи събрания на акционерите	35
22	Предвиждано развитие на предприятието през 2013 година	36
23	SWOT анализ	40
24	Предвиждано развитие на предприятието през периода 2013г. ÷ 2025г.	42
25	Изпълнение на програмата за прилагане на международно признатите стандарти за добро корпоративно управление	46
26	Заклучение	49

Настоящият доклад обхваща дейността на “Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД, гр. Радомир през 2012 година. Съдържанието на доклада е съобразено с условията на чл. 100о, ал. 4, т. 2 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа и в чл.33 от Наредба №2 от 17.09.2003 г. за проспектите при публично предлагане и допускане до търговия на регулиран пазар на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа, както и Приложение №10 към същата наредба.

Докладът съдържа анализ на развитието и резултатите от дейността на предприятието, както и на неговото състояние. Анализът включва финансови и нефинансови показатели, относими към дейността. Прегледът включва и допълнителни обяснения относно суми, представени във финансовия отчет за периода.

Финансовия отчет за периода е изготвен на база Международните счетоводни стандарти.

1. Приходи и произведена продукция

През отчетния период дружеството реализира приходи от продажби на промишлена продукция, приходи от продажба на дълготрайни материални активи, приходи от отписани задължения, приходи от наеми, приходи от продажби на стружки и технологични отпадъци за скраб и други приходи. Липсват финансови приходи. По същество всички приходи са brutния поток от икономически изгоди в резултат от обичайната дейност на дружеството, който води до увеличаване на собствения капитал.

Получените през отчетния период **приходи** са в размер на **8 737 хил. лева**. Тези приходи са с 11,5% по-големи спрямо предходната година. Разпределят се по следния начин:

Наименование на приходите	Хил. лева	Относ. дял
Приходи от продажби на продукция	3 912	44,8%
Други приходи, в това число:	4 825	55,2%
▶ Приходи от продажби на ДМА	4 194	48,0%
▶ Приходи от наеми	149	1,7%
▶ Приходи от продажби на скраб (стружки и технологични отпадъци)	114	1,3%
▶ Приходи от продажби на материали	0	0,0%
▶ Приходи от отписани задължения	359	4,1%
▶ Приходи от излишъци на материални запаси	1	0,0%
▶ Други приходи	8	0,1%
Приходи от финансираня	0	0,0%
Финансови приходи	0	0,0%
Общо приходи	8 737	100,0%

Приходите от продажби на продукцията формират близо половината от общия размер на приходите. Тези приходи от промишлена продукция са 57% от размера им през предходната година. Намалването се обяснява с дългия производствен цикъл, тъй като изделията в процес на производство в края на годината се реализират през първото тримесечие на 2013 година, когато се отчитат съответно и приходите от продажбата им. Налице са положителни тенденции, свързани с увеличение на поръчките, започнали от март 2012 година.

Близо половината от всичките приходи се формират от продажбата през януари, чрез съдия-изпълнител, на 23 броя производствени машини на „Еврометал“ ООД.

Основните видове произведени през периода изделия по клиенти са посочени в таблицата по-долу.

№ по ред	К л и е н т и	Наименование на продукцията	Стойност (хил. лв.)	Относителен дял
1	"Мекамиди България" ЕООД (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Възли за водноелектрически централи	827	21,14%
2	"Радомир метал индъстрийз" АД	Оборудване за черната металургия и корпуси на трошачки за рудодобива	709	18,12%
3	КЦМ АД (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	TSL пещ	431	11,02%
4	"Асарел Медет" АД	Възли за мелници за раздробяване на руда за цветни метали	271	6,93%
5	"Ваптех" ЕООД	Възли за турбини за водноелектрически централи	267	6,83%
6	MBS BUSINESS LTD	Оборудване за черната металургия	239	6,11%
7	"Бесттехника" ЕООД	Устройство демпфериращо в земята (Амортизиращ пакет)	166	4,24%
8	Cimprogeti S.p.a. (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Мелница	147	3,76%
9	Елаците Мед АД	Ремонт на оборудване за трошене на руда	133	3,40%
10	ЦЕРН	Противотежести	111	2,84%
11	"Лукойл Нефтохим Бургас" АД	Сепаратор за технически водород	70	1,79%
12	Danieli & C Officine Meccanich	Стълби и площадки	69	1,76%

№ по ред	К л и е н т и	Наименование на продукцията	Стойност (хил. лв.)	Относителен дял
13	Калина ИТК ООД (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Лебедка маневрена за подемно-транспортно оборудване	48	1,23%
14	SFE Technology GmbH (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Главини за промишлени вентилационни системи	47	1,20%
15	Лесопласт АД Троян (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Колона дясна, лява	46	1,18%
16	"ВОЛГА-С" ООД	Изработване на детайли за машини (фланци)	32	0,82%
17	Gold master	Стендови плочи	29	0,74%
18	ВМВ Метал ООД	Зъбен венец към корона за индустриална трансмисия	23	0,59%
19	Ваптех Енджиниъринг ЕООД	Капаци за турбини	22	0,56%
20	Мак Комерс ЕООД (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Шина кружна	20	0,51%
21	Рубин Инвест АД (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Грайферна ел. хидравлична кофа	18	0,46%
22	ПАН ЕООД	Зъбен венец за индустриално задвижване	16	0,41%
23	"Енергоремонт Бобов дол" АД (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Колектори	15	0,38%
24	Стомана Индъстри АД	Падушка горна предна, задна опорна	14	0,36%
25	Пиринстрой ЕАД (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Челюстна трошачка	14	0,36%
26	Реликс Вибро АД	Възли и детайли от индустриално оборудване	14	0,36%
27	"Монди Стамболийски" ЕАД	Зъбен венец и пиньон	13	0,33%
28	"Енергоремонт Кресна" АД (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Резервни части за промишлено оборудване	13	0,33%
29	ЕТ Жан Комерс	Стрела за багер	12	0,31%
30	"Накмаш 97" ООД	Рами за промишлено оборудване	11	0,28%

№ по ред	К л и е н т и	Наименование на продукцията	Стойност (хил. лв.)	Относителен дял
31	Евро Инвестмънт Консулт ЕООД (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Камион - ремонт	9	0,23%
32	"Каолин" АД (чрез "Бесттехника-Струма" АД)	Резервни части за мелница	8	0,20%
33	Други клиенти	Възли, детайли и резервни части за производствени машини и оборудване	48	1,23%
В С И Ч К О			3 912	100,0%

Близо половината от произведената и експедирана продукция през отчетния период е предназначена за чуждестранни клиенти.

2. Разходи

Разходите през разглеждания период са в размер на **19 371 хил. лева** и са свързани предимно с обслужването на текущата производствена дейност на дружеството. Основната част от тези разходи са за материали, заплати, осигуровки, външни услуги и амортизации, пряко свързани с дейността.

Над 1/5 от всичките разходи представляват балансовата стойност на продадените на „Еврометал“ ООД 23 броя производствени машини. След тази продажба намаляват и разходите за амортизации.

Размерът и структурата на **разходите за дейността** през 2012 година са както следва:

Наименование на разходите	Хил. лева	Относ. дял
Разходи за суровини и материали	3 560	18,4%
Разходи за външни услуги	1 030	5,3%
Разходи за амортизации	2 940	15,2%
Разходи за заплати и възнаграждения	3 080	15,9%
Разходи за осигуровки	471	2,4%
Други разходи, в това число:	3 341	17,2%
▶ Обезценка на ИМС	489	2,5%
▶ Обезценка на вземания	933	4,8%
▶ Разходи за производствен брак	764	3,9%
▶ Разходи за командировки	23	0,1%
▶ Еднократни (алтернативни) данъци	11	0,1%
▶ Представителни разходи	2	0,0%

Наименование на разходите	Хил. лева	Относ. дял
▶ Съдебни такси и други юридически разходи	109	0,6%
▶ Глоби и неустойки	27	0,1%
▶ Лихви от минали периоди по задължения към НАП	929	4,8%
▶ Наказателни постановления, издадени от НАП	53	0,3%
▶ Други разходи	1	0,0%
Суми с корективен характер, в това число:	2 808	14,5%
▶ Балансова стойност на продадени дълготрайни материални активи	4 177	21,6%
▶ Балансова стойност на продадени краткотрайни активи	0	0,0%
▶ Изменение на запасите от продукцията и незавършено производство	-1 345	-6,9%
▶ Разходи за придобиване и ликвидация на дълготрайни активи по стопански начин (Капитализирани разходи за активи)	0	0,0%
▶ Други суми с корективен характер	-24	-0,1%
Финансови разходи, в това число:	2 141	11,1%
▶ Разходи за лихви	2 140	11,0%
▶ Отрицателни разлики от промяна на валутни курсове	0	0,0%
▶ Банкови такси и комисионни	1	0,0%
Общо разходи	19 371	100,0%

Разходите на материали запазват равнището от предходната година. Разходите, свързани с персонала са по-големи, поради нарастване на производството в нормочасове и съответно по-високи възнаграждения на нормените работници. Намалването на разходите за амортизации е свързано с продажбата на 23 броя машини. Продължаващото използване на тези машини е свързано с разходи за наем на същите, в следствие на което външните услуги нарастват със 72%.

При влагането им в производството, материалните запаси се отчитат по тяхната историческа цена, която се идентифицира с доставната им стойност. Последната включва всички разходи, свързани с доставянето на стоково-материалните запаси до сегашното им местоположение и състояние. В дружеството е възприет метода на “средно претеглена цена” за изписване на стоково-материалните ценности.

Разпределянето на постоянните общопроизводствени разходи се извършва на базата на нормалния капацитет на производствените мощности, поради което в дружеството като база за разпределение са възприети изработените нормочасове по технология и групи машини и дейности. Като нормален годишен капацитет за “Бесттехника ТМ–Радомир” ПАД са приети 390 хиляди нормочаса. Изработените през отчетния период 104,2 хиляди нормочаса съответстват на 26,7% от нормативно приетия производствен капацитет. Средното натоварване на производствените мощности е 1,7 пъти по-добро от предходната година като цяло.

Дружеството води своето текущо счетоводство и изготвя финансовите си отчети в съответствие с изискванията на българското счетоводно, търговско и данъчно законодателство. Като публично дружество, "Бесттехника ТМ-Радомир" прилага Международните стандарти за финансови отчети.

3. Финансови резултати

При приходи 8 737 хил. лева и разходи 19 371 хил. лева се получава **счетоводна загуба** (от продължаващи дейности преди разходи за данъци) в размер на **-10 634 хил. лева**.

След преобразуването на счетоводната загуба, съгласно изискванията на Закона за корпоративното подоходно облагане, се получава **финансов резултат след данъчно преобразуване, равен на нула**. На тази база **корпоративен данък не се дължи**.

Към разходите за данъци се отчитат -427 хил. лева коректив по отсрочени данъци.

Балансовата загуба е -10 207 хил. лева.

ЕБИТДА: печалбата от дейността, преди лихви, данъци, обезценки и амортизации е равна на -3 278 хил. лева.

4. Осигуровки и данъци

Данъкът върху добавената стойност през отчетния период е начисляван редовно. Дължимият ДДС не е превеждан редовно и в срок. За периода начисленият данък върху продажбите е 1 099 хил. лв. Начисленият ДДС за покупките е 881 хил. лв. Размерът на ДДС по вътрешнообщностните придобивания е 65 хил. лева. ДДС за внасяне в началото на годината е 602 хил. лева. В края на разглеждания период натрупаното ДДС за внасяне е в размер на 864 хил. лева. ДДС за възстановяване е в размер на 56 хил. лева в края на периода.

Осигуровките върху начисляваните заплати и възнаграждения са осчетоводявани редовно. Начислените като разходи през този период осигуровки върху заплатите и възнагражденията, както за сметка на дружеството така и за сметка на лицата, са в размер на 800 хил. лева. Реално през отчетния период не са плащани и прихващани осигурителни задължения. През периода задълженията към социалното осигуряване нараснаха с горните 800 хил. лева спрямо 31.12.2011 година и към 31.12.2012 година същите са в размер на 4 427 хил. лева. По-голямата част от сумата е с настъпил падеж и е дължима. Част от нея е начислена върху неизплатените заплати за м. декември 2012 година, както и върху възнагражденията за неизползвани отпуски, поради което не е с настъпил падеж.

Данъкът върху доходите е начисляван редовно и е дължим върху изплатените възнаграждения и заплати. Дължимият такъв не е превеждан от началото на годината. Начисленият през отчетния период подоходен данък е в

общ размер на 263 хил.лв. Като вземем предвид 1 175 хил. лв., дължими в края на 2011 година, към 31.12.2012 година дължимият такъв е 1 438 хил. лева.

От началото на годината са начислявани редовно **еднократните данъци**, както и **местните данъци и такси**, общо 11 хил. лева. Към 31.12.2012 год. размерът на дължимите суми по тези данъци и такси е 48 хил. лева.

5. Балансови показатели

Баланс - Активи

Размер и структура на активите на баланса към 31.12.2012 година

Наименование на активите	Хил. лева	Относ. дял
Дълготрайни материални активи, в това число:	101 040	80,3%
• земи (терени)	215	0,2%
• сгради и конструкции	15 640	12,4%
• машини и оборудване	78 040	62,0%
• съоръжения	4 026	3,2%
• транспортни средства	56	0,0%
• други дълготрайни материални активи	7	0,0%
• разходи за придобиване и ликвидация на ДМА	3 056	2,4%
Нематериални дълготрайни активи (програмни продукти)	0	0,0%
Дългосрочни финансови активи	7	0,0%
Активи по отсрочени данъци	1 185	0,9%
Материални запаси, в това число:	13 514	10,7%
• материали	3 453	2,7%
• продукция	2 574	2,0%
• стоки	3 522	2,8%
• незавършено производство	3 965	3,2%
Краткосрочни вземания, в това число:	9 996	7,9%
• вземания от клиенти	1 200	1,0%
• вземания от свързани предприятия	3 830	3,0%
• предоставени аванси на доставчици	633	0,5%
• съдебни и присъдени вземания	4 214	3,3%
• данъци за възстановяване	56	0,0%
• други краткосрочни вземания	63	0,1%
Парични средства	102	0,1%
Разходи за бъдещи периоди	0	0,0%
Сума на Актива	125 844	100,0%

Дълготрайните (нетекущи) материални активи (имоти, машини, съоръжения, оборудване и други) са с отчетна (първоначална) стойност 110 288 хил. лева в края на отчетния период и намаляват с 52 387 хил. лева спрямо

началото на годината, когато бяха 162 675 хил. лева. Причините за това намаление са следните:

➤ При извършената преценка на машини, съоръжения и производствено оборудване към 31.01.2012 година тяхната отчетна стойност беше намалена с 47 958 хил. лева;

➤ През януари беше извършена продажба чрез съдия-изпълнител на 23 броя основни производствени машини. Същите, след преценката, са с отчетна (първоначална) стойност 4 177 хил. лева. За купувач беше обявен „Еврометал” ООД. Дружеството ни оспорваше тази продажба по съдебен ред;

➤ Бракувани са машини и съоръжения с отчетна (първоначална) стойност 270 хил. лева;

➤ С обратен знак са придобитите ДМА за 18 хил. лева.

Набраното изхабяване към края на отчетния период е 12 304 хил. лева. В началото на годината същото е 18 750 хил. лева. Намалява със 9 244 хил. лева в резултат на преценката и със 142 хил. лв. амортизации на отписани ДМА. Увеличава се с 2 940 хил. лева начислени през периода амортизации.

Балансовата (остатъчна) стойност на ДМА към 31.12.2012 година е 97 984 хил. лева.

От дълготрайните материални активи, в края на разглеждания период, с най-голяма стойност са:

- Машините и оборудването - първоначална (отчетна) стойност 80 044 хил. лева и остатъчна (балансова) стойност 78 040 хил. лева.

- Сградите и конструкциите - първоначална (отчетна) стойност 25 277 хил. лева и остатъчна (балансова) стойност 15 600 хил. лева;

Дългосрочните (нетекущи) нематериални активи представляват счетоводни програмни продукти с първоначална (отчетна) стойност 8 хил. лева и остатъчна (балансова) стойност 0 хил. лева.

Дългосрочните (нетекущи) финансови активи са на стойност 7 хил. лева и се формират, както следва:

- 3 420 лева - акционерно участие в “МЕТЕКО” АД, гр. София, представляващо 4,65 % от капитала на дружеството;

- Компенсаторни инструменти с номинал 4 225 лева.

Материалните запаси, които към 31.12.2012 год. са в размер на 13 514 хил. лева, се формират от следните активи:

- Материали на склад - 3 453 хил. лева. Намаляват със 705 хил. лева в сравнение с началото на годината;

- Готова продукция - 2 574 хил. лева. Същата нараства с 36 хил. лева в сравнение с 31.12.2011 година;

- Незавършено производство - 3 965 хил. лева. Нараства с 1 308 хил. лева в сравнение с началото на годината, когато е 2 657 хил. лева;

- Стоките са в размер на 3 522 хил. лева. Същите намаляват с 8 хил. лева в сравнение с 31.12.2011 година.

Наблюдава се намаление общо на материалните запаси спрямо края на 2011 година със 705 хил. лева.

Краткосрочните (търговски и други) вземания, които към 31.12.2012 год. са в размер на 9 940 хил. лева, нарастват с 3 097 хил. лева от началото на годината. Формират се от следните активи:

- Вземания от клиенти – 1 200 хил. лева;
- Вземания от свързани предприятия – 3 830 хил. лева;
- Предоставени аванси на доставчици – 633 хил. лева;
- Съдебни и присъдени вземания - 4 214 хил. лева. Нарастват с 4 190 хил. лева от началото на годината, когато бяха 24 хил. лева. Увеличението в размер на 4 190 х. лв. е от проданта на 23 броя машини през януари и разпределението от съдия-изпълнителя на постъпилата сума, което се обжалва от длъжника "Бесттехника" ЕООД. Ние сме потвърдили пред съда, че сме съгласни с обжалването;

- Данъци за възстановяване – 56 хил. лева, като нарастват с 45 хил. лева от началото на годината;

- Други краткосрочни вземания – 63 хил. лева, като намаляват с 30 хил. лева от началото на годината. Формират се изцяло като вземания от други дебитори.

Баланс – Собствен капитал и пасиви

Размер и структура на собствения капитал и пасивите на баланса към 31.12.2012 година:

Наименование на пасивите	Хил. лева	Относ. дял
Основен капитал	12 290	9,8%
Резерви	79 593	63,2%
• резерв от последващи оценки на активите и пасивите	77 532	61,6%
• общи резерви	1 666	1,3%
• други резерви	395	0,3%
Финансов резултат, в това число:	-19 012	-15,1%
• неразпределена печалба от минали години	3 643	2,9%
• непокрита загуба от минали години	-12 448	-9,9%
• текуща печалба/загуба	-10 207	-8,1%
Нетекучи пасиви (дългосрочни задължения), в това число:	16 760	13,3%
• задължения по търговски заеми (ЗУНК)	171	0,1%
• пасиви по отсрочени данъци	9 033	7,2%
• други дългосрочни задължения (обединени и разсрочени задължения към бюджета и социалното осигуряване, включително лихви)	7 464	5,9%
• други нетекучи пасиви	92	0,1%
Текущи пасиви (краткосрочни задължения), в това число:	36 213	28,8%
• задължения към финансови предприятия (лизинг)	0	0,0%
• задължения към доставчици	3 402	2,7%

Наименование на пасивите	Хил. лева	Относ. дял
• задължения към свързани предприятия	2 043	1,6%
• получени аванси от клиенти	1 906	1,5%
• задължения към персонала	3 829	3,0%
• задължения към осигурителни предприятия	4 427	3,5%
• данъчни задължения	5 963	4,7%
• други краткосрочни задължения	335	0,3%
• други текущи пасиви (задължения към лизингодатели)	1 052	0,8%
• други текущи пасиви (прехвърлено/цедирано вземане от "ОББ" АД на "Еврометал" ООД плюс лихви от предходни години)	12 764	10,1%
• други текущи пасиви (задължения по лихви)	492	0,4%
• приходи за бъдещи периоди	0	0,0%
Сума на Пасива	125 844	100,0%

Като цяло **собственият капитал** на дружеството към 31.12.2012 г. е в размер на 72 871 хил. лв. спрямо 121 131 хил.лв. в началото на годината. Той намалява с 48 260 хил. лева в края на отчетния период в резултат на:

- 10 207 хил. лева отчетена загуба от началото на годината;
- 38 045 хил. лева намаление на преоценъчния резерв поради обезценката на ДМА;
- +119 хил. лева увеличение на общите резерви от прехвърляне на неразпределена печалба от минали години.
- +3 524 хил. лева са формирани от: преоценъчен резерв, отнесени в увеличение на "Неразпределена печалба от минали години", при отписване на ДМА (предимно продадените на Еврометал и плюс бракувани) в размер на 3 643 хил. лв. минус 119 хил. лева посочената по-горе прехвърлена неразпределена печалба;
- 3 651 е увеличение на непокрытата загуба от минали години, поради преоценени и продадени ДМА;

Резервите са на стойност 79 593 хил. лева, като намаляват с 37 926 хил. лева в сравнение с началото на годината. Те са формирани както следва:

- Резервите от извършената в средата на 2009 година преоценка, след намаленията от януари 2012 година, са 77 532 хил. лева.
- Общите резерви са 1 666 хил. лева.
- Другите резерви са 395 хил. лева. Те са в размер на 10 на сто от печалбата за последните години, до 2009 година включително, и са заделени съгласно изискванията на търговското законодателство.

Дългосрочните задължения (нетекущите пасиви) намаляват с 2 972 хил. лева от началото на годината и към 31.12.2012 год. са 16 760 хил. лева.

- Основната част от тях (7 464 хил. лева) представляват обединените и разсрочени от Министерския съвет задължения към Бюджета и към Националния осигурителен институт. Разсрочването е за осем години и включва както главници, така и лихви, начислени към края на 2003 година. От общата сума са

намалени извършените плащания по погасителния план и отписаните задължения поради изтекъл давностен срок;

- Главницата на задълженията по ЗУНК е в размер на 171 хил. лева;
- 9 033 хил. лева са пасиви по отсрочени данъци, начислени във връзка с преоценката на ДМА;
- 92 хил. лева са други нетекущи пасиви.

Краткосрочни задължения (текущите пасиви)

Задълженията към доставчици и клиенти и свързани предприятия през периода нарастват от 5 479 хил. лева към 31.12.2011 год. на 7 351 хил. лева в края на периода. Тези задължения се подразделят на:

- Задължения към доставчици - 3 402 хил. лева спрямо 3 096 хил. лева в края на 2011 година;
- Получени аванси от клиенти - 1 906 хил. лева спрямо 1 819 хил. лева в края на 2011 година;
- Задължения към свързани предприятия - 2 043 хил. лева, спрямо 564 хил. лева в края на 2011 година. Размерът им към 31.12.2012 година се формира от:
  - Задължения по доставки - 246 хил. лева, спрямо 96 хил. лева в края на 2011 година;
  - Задължения по получени аванси от клиенти, свързани предприятия - 1 797 хил. лева, спрямо 468 хил. лева в края на 2011 година.

Задълженията към персонала са в размер на 3 829 хил. лева. Тази сума се формира от:

- Начислени заплати за месец декември 2012 год. (нетна сума) - 191 хил. лева;
- Неизплатени заплати за предходни месеци на 2012-та, 2011-та, 2010-та и 2009-та години - 3 313 хил. лева;
- Неизплатени заплати на напуснали работници за минали периоди (2003 и 2004 години) - 84 хил. лева;
- Провизирани обезщетения за неизползван платен отпуск от минали години - 149 хил. лева;
- Провизирани обезщетения при пенсиониране - 92 хил. лева.

Задълженията към социалното осигуряване към 31.12.2012 год. са 4 427 хил. лева, включително начислените върху заплатите за декември 2012 година, които не са с настъпил падеж.

Данъчните задължения от началото на годината нарастнаха с 3 318 хил. лева и към 31.12.2012 год. същите са 5 963 хил. лева. Тези задължения се разпределят както следва:

- Данък върху доходите на персонала - 1 439 хил. лева;
- Лихви по данъчни ревизионни актове - 3 558 хил. лева;
- Данък добавена стойност - 864 хил. лева;
- Алтернативни (еднократни) данъци - 49 хил. лева;
- Данъчно-ревизионни актове и наказателни постановления - 53 хил. лева.

Другите краткосрочни задължения в размер на 335 хил. лева се формират от:

- Задължения по начислени дивиденди - 28 хил. лева;
- Задължения по съдебни спорове - 35 хил. лева;
- Задължения по застраховки - 7 хил. лева;
- Други кредитори - 265 хил. лева.

Други текущи пасиви (Други финансови дългове) в размер на 14 308 хил. лева представляват:

- 12 764 хил. лева е задължението на дружеството към „Еврометал” ООД – Перник;
- Задълженията към лизингови компании във връзка с доставени машини, производствено оборудване и транспортни средства са 1 052 хил. лева към 31.12.2012 година. През октомври 2011 година бяха отписани 6 броя производствени машини и съоръжения, придобити на лизинг. Договорите за лизинг бяха прекратени, собствеността на съответните ДМА беше прехвърлена на лизингодателя и задълженията към него намаляха. Посочената по-горе сума включва предимно неплатените лизингови вноски към датата на прекратяване на шестте договора.
- 492 хил. лева са задължения по лихви, предимно по ЗУНК и по лизингови договори.

6. Парични потоци

“Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД е възприело прекия метод за представяне на движението на паричните средства в отчета за паричните потоци. В този отчет се отразяват измененията, настъпили в паричните средства на дружеството, в резултат на извършени сделки и операции през отчетния период. Паричните потоци са входящите постъпления и изходящите плащания на парични средства и парични еквиваленти.

Движение на паричните средства през 2012 година

Налични парични средства в началото на периода	87 хил. лв
Парични постъпления през периода	5 067 хил. лв
Парични плащания през периода	5 052 хил. лв
Налични парични средства в края на периода	102 хил. лв

Постъпления

Размер и структура на постъпленията по отчета за паричния поток:

Наименование на постъпленията	Хил. лева	Относ. дял
Постъпления от търговски контрагенти	5 063	99,92%
▶ Постъпления от завършена и фактурирана към 31.12. продукцията (авансови + окончателни плащания)	4 036	79,7%
▶ Постъпления от авансови плащания за незавършена към 31.12. продукцията	865	17,1%

Наименование на постъпленията	Хил. лева	Относ. дял
► Постъпления от продажби на скраб (стружки и технологични отпадъци)	114	2,2%
► Постъпления от наеми	43	0,8%
► Постъпления от продажби на материали	5	0,1%
Постъпления от продажба на дълготрайни активи	4	0,08%
Други постъпления	0	0,00%
Всичко постъпления	5 067	100,0%

Плащания

Плащанията са предимно във връзка с осигуряването на текущата производствена дейност и свързаните с нея преки, общопроизводствени и административни разходи.

Размер и структура на плащанията по отчета за паричния поток:

Наименование на плащанията	Хил. лева	Относ. дял
Плащания на търговски контрагенти	3 023	59,84%
Плащания на трудови възнаграждения, осигуровки и данъци върху тях	2 017	39,92%
Други плащания за оперативна дейност	7	0,14%
Покупка на дълготрайни активи	5	0,10%
Платени лихви, такси, комисионни по заеми	0	0,00%
Други финансови плащания	0	0,00%
Всичко плащания	5 052	100,00%

7. Основни икономически показатели за финансов анализ

А. Показатели за рентабилност.

Характеризират ефективността на приходите от продажби, на капитала, на реалните активи и пасиви. Изразяват се с коефициент:

а) Коефициент на рентабилност на приходите от продажби

$$K_{рп} = \frac{\text{Финансов резултат}}{\text{Нетни приходи от продажби}} = \frac{-10\,207}{8\,737} = -1,168$$

б) Коефициент на рентабилност на собствения капитал

$$K_{рск} = \frac{\text{Финансов резултат}}{\text{Собствен капитал}} = \frac{-10\,207}{72\,871} = -0,140$$

в) Коефициент на рентабилност на пасивите

$$K_{rp} = \frac{\text{Финансов резултат}}{\text{Пасиви}} = \frac{-10\,207}{52\,973} = -0,193$$

г) Коефициент на капитализация на активите

$$K_{ка} = \frac{\text{Финансов резултат}}{\text{Сума на реалните активи}} = \frac{-10\,207}{125\,844} = -0,081$$

Коефициентите на рентабилност се изчисляват обикновено на годишна база за пълен отчетен период и съгласно изискванията на икономическата теория следва да бъдат със стойност не по-малка от 0,05 за добре работещо предприятие. Коефициентите на рентабилност са положителни величини, когато финансовият резултат е печалба, и показват темповете на възвращаемост на капитала.

Коефициентите на рентабилност на приходите от продажби и на собствения капитал се влошават съответно 1,04 пъти и 1,93 пъти спрямо равнището от 2011 година. Коефициентът на рентабилност на пасивите запазва равнището си, а коефициентът на капитализация на активите се влошава 1,54 пъти през 2012-та в сравнение с равнището от предходната година.

Б. Показатели за ефективност

Тези показатели характеризират съотношението на приходите и разходите. Изчисляват се в коефициент.

а) Коефициент на ефективност на разходите

$$K_{ер} = \frac{\text{Приходи}}{\text{Разходи}} = \frac{8\,737}{19\,371} = 0,451$$

б) Коефициент на ефективност на приходите

$$K_{еп} = \frac{\text{Разходи}}{\text{Приходи}} = \frac{19\,371}{8\,737} = 2,217$$

Коефициентите на ефективност се влошават 1,03 пъти спрямо тези от 2011 година, когато бяха съответно 0,463 и 2,160. Коефициентът на ефективност на приходите от обичайната дейност следва да бъде със стойност не по-голяма от 0,95 според икономическите изисквания за добре работещо предприятие.

В. Показатели за ликвидност

Показателите за ликвидност са количествени характеристики на способността на предприятието да изплаща текущите си задължения с наличните краткотрайни активи.

а) Коефициент на обща ликвидност

$$K_{ол} = \frac{\text{Краткотрайни активи}}{\text{Краткосрочни задължения}} = \frac{23\,612}{36\,213} = 0,65$$

б) Коефициент на бърза ликвидност

$$K_{\text{бл}} = \frac{\text{Краткоср. взем.} + \text{Краткоср. инвест.} + \text{Парични средства}}{\text{Краткосрочни задължения}} = \frac{10\,098}{36\,213} = 0,28$$

в) Коефициент на незабавна ликвидност

$$K_{\text{нл}} = \frac{\text{Краткосрочни инвестиции} + \text{Парични средства}}{\text{Краткосрочни задължения}} = \frac{102}{36\,213} = 0,0028$$

г) Коефициент на абсолютна ликвидност

$$K_{\text{ал}} = \frac{\text{Парични средства}}{\text{Краткосрочни задължения}} = \frac{102}{36\,213} = 0,0028$$

Коефициентът на обща ликвидност е доста по-малък от теоретичния норматив за добре работещо предприятие, а именно 2,00. За предприятие от тежото машиностроене може да се приеме норматив 1,00 поради дългия производствен цикъл и необходимостта от привлечен капитал. Този коефициент се влошава с около 17% спрямо равнището от 2011 год., когато е със стойност 0,76.

За предходната година коефициентът на бърза ликвидност беше 0,27. Към 31.12.2012 год. същият става на 0,28, т. е. подобрението е с 4 на сто.

Коефициентите на незабавна и абсолютна ликвидност се влошават с 19 на сто, но в нашия случай не са достатъчно показателни.

Г. Показатели за финансова автономност

Показателите за финансова автономност са количествени характеристики на степента на финансовата независимост на предприятието от кредиторите.

а) Коефициент на платежоспособност

$$K_{\text{плс}} = \frac{\text{Собствен капитал}}{\text{Пасиви}} = \frac{72\,871}{52\,973} = 1,376$$

б) Коефициент на задлъжнялост

$$K_{\text{з}} = \frac{\text{Пасиви}}{\text{Собствен капитал}} = \frac{52\,973}{72\,871} = 0,727$$

Получените коефициенти се влошават 1,93 пъти спрямо равнището си от 2011 година, когато са съответно 2,652 и 0,377. Коефициентът на платежоспособност следва да бъде със стойност не по-малка от 0,5 съгласно икономическата теория.

Д. Показатели за обръщаемост на материалните запаси

Показателите за обръщаемост на материалните запаси характеризират ефективността от използването им. Материалните запаси са краткотрайни активи и колкото по-късо е времето на един оборот, толкова по-добра е ефективността от тяхното използване.

Колкото по-малко средства са ангажирани в материални запаси, толкова по-добра е и ликвидността.

а) Времетраене на един оборот в дни

$$V_{\text{еод}} = \frac{\text{Средна наличност на МЗ} \times 360}{\text{Нетен размер на приходите от продажби на продукция}} = \frac{13\,537 \times 360}{3\,912} = 1\,246 \text{ дни}$$

Показателят отразява за колко дни материалните запаси правят един оборот.

Сумата на средната наличност на материални запаси се изчислява чрез използване на средна хронологична величина на база наличностите в началото и в края на всеки месец от периода.

Този показател е неблагоприятен за предприятието и се влошава 1,82 пъти в сравнение с предходната година, когато времето за един оборот е 686 дни.

От друга страна, следва да се има предвид, че дългият производствен цикъл е обективно обусловен от характера на продукцията, а от там и обръщаемостта на материалните запаси е малка.

б) Брой на оборотите, които извършват материалните запаси

$$BO_{\text{мз}} = \frac{\text{Нетен размер на приходите от продажби на продукция}}{\text{Средна наличност на материалните запаси}} = \frac{3\,912}{13\,537} = 0,29$$

Този показател характеризира обръщаемостта на материалните запаси. Коефициентът е неблагоприятен и се влошава 1,82 пъти спрямо предходната година, когато същият е 0,53.

в) Заетост на материалните запаси

Показателят определя сумата на материалните запаси, която обслужва един лев от нетния размер на приходите от продажби на продукция.

$$Z_{\text{мз}} = \frac{\text{Средна наличност на материалните запаси}}{\text{Нетен размер на приходите от продажби на продукция}} = \frac{13\,537}{3\,912} = 3,46$$

Показателят се влошава 1,82 пъти в сравнение с предходната година, когато е равен на 1,90.

Е. Показатели за маржове на база печалба на различни етапи.

Показателите за маржове на база печалба отразяват съотношението на различните видове печалба към различните видове приходи.

а) EBITDA марж

ЕБИТДА представлява печалбата от дейността, преди лихви, данъци, обезценки и амортизации (изключват се финансовите приходи и разходи)

$$K_{\text{ебитда}} = \frac{\text{Печалба от дейността, преди лихви, данъци, обезценки и амортизации}}{\text{Приходи от продажби}} = \frac{-3\,278}{8\,737} = -37,5\%$$

За да е ефективно едно дружество и да може да реализира относително добра възвръщаемост, този показател би следвало да бъде не по-малък от 25%.

б) EBT марж

ЕВТ представлява печалбата от цялата дейност, преди облагането с данъци

$$K_{\text{ебт}} = \frac{\text{Печалба от цялата дейност, преди облагането с данъци}}{\text{Приходи от дейността}} = \frac{-10\,634}{8\,737} = -121,7\%$$

За да е ефективно едно дружество, този показател би следвало да бъде не по-малък от 5%.

в) EAT марж

ЕАТ представлява печалбата от цялата дейност, след облагането й с данъци

$$K_{\text{еат}} = \frac{\text{Печалба, след облагане с данъци}}{\text{Приходи от дейността}} = \frac{-10\,207}{8\,737} = -116,8\%$$

За да е ефективно едно дружество, този показател би следвало да бъде не по-малък от 4,5%.

Горните показатели се влошават между 4% и 9% спрямо предходната 2011-та година.

8. Анализ на взаимоотношенията с клиенти и доставчици и на икономическите резултати

В настоящата глава се дава обяснение на икономическото състояние на „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД към 31.12.2012 година.

8.1. Изменение на вземанията

№ по ред	Показатели	хил. лева		
		31.12.2011г.	31.12.2012г.	Изменение (к.4-к.3)
1	2	3	4	5
1	Вземания от клиенти и от доставчици	2 366	1 833	-533
1.1.	Вземания от клиенти	1 109	1 200	91
1.2.	Предоставени аванси на доставчици	1 257	633	-624
2	Вземания от свързани предприятия	4 359	3 830	-529
2.1.	Вземания от свързани предприятия	4 359	3 830	-529
2.2.	Предоставени аванси на свързани предприятия	0	0	0
I.	Общо вземания по търговски взаимоотношения (р.1+р.2)	6 725	5 663	-1 062
I.1.	Вземания по търговски взаимоотношения	5 468	5 030	-438
I.2.	Предоставени аванси по търговски взаимоотношения	1 257	633	-624

Вземанията на дружеството от клиенти нарастват с 91 хил. лева, а предоставените аванси на доставчици намаляват с 624 хил. лева. Вземанията от свързани предприятия намаляват с 529 хил. лева. Като цяло, вземанията по търговски взаимоотношения намаляват с 1 062 хил. лева от началото на годината.

8.2. Изменение на задълженията

№ по ред	Показатели	хил. лева		
		31.12.2011г.	31.12.2012г.	Изменение (к.4-к.3)
1	2	3	4	5
11	Задълженията към доставчици и клиенти	4 915	5 308	393
11.1.	Задължения към доставчици	3 096	3 402	306
11.2.	Получени аванси от клиенти	1 819	1 906	87
12	Задълженията към свързани предприятия	564	2 043	1 479
12.1.	Задълженията към свързани предприятия по доставки	96	246	150
12.2.	Получени аванси от свързани предприятия като клиенти	468	1 797	1 329
II.	Общо задължения по търговски взаимоотношения (р.11+р.12)	5 479	7 351	1 872
II.1.	Задължения по търговски взаимоотношения	3 192	3 648	456
II.2.	Получени аванси по търговски взаимоотношения	2 287	3 703	1 416

От горната таблица се вижда, че задълженията по търговски взаимоотношения нарастват с 1 872 хил. лева и стават 7 351 хил. лева, срещу 5 479 хил. лева в началото на годината. Срещу тези задължения в актива на баланса стои продукцията на различни етапи от производствения цикъл като материали, незавършено производство и готови изделия за експедиране. Тези три компонента са в общ размер на 9 992 хил. лева.

Именно продължителността на производствения цикъл в дружеството обуславя големите размери както на материалните запаси, така и на стоящите срещу тях задължения към търговски контрагенти:

- Разработване на конструктивната и технологична документация и доставка на основни материали. На този етап съответстват предимно наличните материали на склад. В края на периода те са 3 453 хил. лева. От тях следва да извадим обездвижените материални запаси, които са около 1,0 млн. лева. Остават около 2 450 хил. лева, ангажирани в подготвителния етап от производствения цикъл;

- Вторият етап е основен и включва самия производствен процес: от разкрояването на стоманените профили, през механообработката и заварочно-монтажните дейности, до антикорозионната обработка и боядисването. На този етап съответства незавършеното производство. В края на периода същото е в размер на 3 965 хил. лева;

- Последният етап е свързан с подготовката на изделията за експедиция – транспортна опаковка и изчакване в склад готова продукция на транспорта. В стойностно изражение този етап се равнява на 2 574 хил. лева готова продукция.

Като цяло, производственият цикъл е ангажирал около 9,0 млн. лева към 31.12.2012 година. Сумата включва предимно направените разходи по спрените от клиенти поръчки в резултат на кризата. Не се включват обездвижените материални запаси.

8.3 Загуба

В края на годината дружеството отчита загуба в размер на -10 207 хил. лева. За предходната 2011 година имаме загуба от -8 797 хил. лева.

Основната причина за загубата е намалялото производство в резултат на световната икономическа криза, започнала през есента на 2008 година. На второ място са спрените от клиентите поръчки, поради замразяване на инвестиционните обекти от крайните клиенти. Това води до блокиране на оборотни средства под формата на материални запаси. Третата причина е дългия производствен цикъл на преобладаващата част от изделията. В процеса на производствената дейност (посочените в горната точка три етапа) тези изделия се отчитат само със своята производствена себестойност. Тя включва преките разходи за материали и труд + общопроизводствените разходи. При формирането на цената участват още административните разходи, финансовите разходи и печалбата. Вземайки предвид и тази група финансови елементи, формиращи продажната цена, следва срещу ангажираните в производството 9,0 млн. лева (включително спрените поръчки), да бъдат получени около 13,5 млн. лева от готова продукция, което би довело до нарастване на крайния финансов резултат с около 4,5 млн. лева.

9. Основен капитал

Брой регистрирани акции - 12 290 348

Брой платени акции - 12 290 348

Номинална стойност на една акция - 1 лев

Права, преференции и ограничения - Няма особености

Ограничения при разпределянето на дивидентите и увеличаването на капитала - няма ограничения.

Няма изкупени собствени акции. Няма акции, държани от дъщерни или асоциирани предприятия.

Разпределението на собствеността на акциите към края на годината е посочено в следващата таблица.

Акционери	Брой акции	Дял в %
“Бесттехника и Ко” ООД, гр. София	9 712 486	79,03%
ЕТ “Денис-Елена Коцева”, гр. София	595 000	4,84%
„Галакси Пропърти Груп” ООД	436 721	3,55%
“Първа инвестиционна банка” АД	100 808	0,82%
“Би Ес Ей Джи” ЕООД	33 911	0,28%
“Магис-М” ЕООД, гр.София	30 303	0,25%
Други юридически лица	3 171	0,03%
Индивидуални акционери	1 377 948	11,21%
Всичко	12 290 348	100,00%

През годината среднопретеглената пазарна цена на акциите е 0,257 лв.

През първото полугодие среднопретеглената пазарна цена на акциите е 0,28 лева, а през второто полугодие същата е 0,22.

10. Персонал, производителност и заплащане

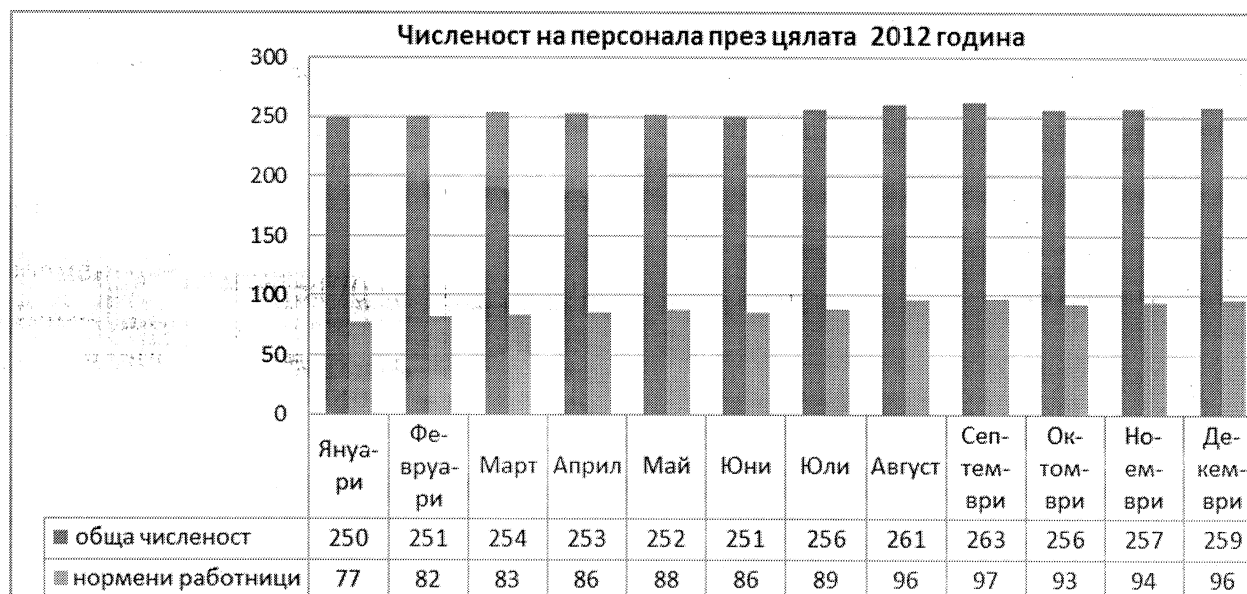
10.1. Численост на персонала

Средносписъчният брой на персонала за цялата 2012 год. е 257 човека, от които 89 основни производствени работници, работещи на трудови норми. Спрямо средносписъчния брой на персонала за предходната 2011 година същият е намалял с 3 човека.

Като цяло движението на персонала през 2012 год. е посочено в следващата таблица.

Категория персонал	Численост на 01.01.2012г.	Постъпили през годината	Напуснали през годината	Численост на 31.12.2012г.	Средно-списъчен състав
Основни нормени работници	79	44	28	95	89
Ненормен персонал	170	19	18	171	167
Персонал - общо	249	63	46	266	256

Изменението на числеността по месеци е дадено на следващата графика.

От посочените данни се вижда, че числеността на персонала през 2012 година се увеличава с девет човека. При основните производствени работници числеността също се увеличава от 77 броя през м.януари до 96 броя през м.декември.

Разпределението на напусналите по причини е дадено в долната таблица:

Основание за прекратяване на трудовия договор	Брой
По молба на лицата - чл. 325, т. 1 от КТ	23
По молба на лицата при трайно намалена работоспособност - чл. 325, т. 9 от КТ	1
Дисциплинарно уволнение – чл.330, ал.2 от КТ	1
По молба на лицата без предизвестие - чл. 327, ал.1, т. 2 от КТ	13
Прекратяване на договор със срок на изпитване – чл.71, ал.1 от КТ	4
Прекратяване на договор с изтичане на уговорения срок – чл.334, от КТ	4
ВСИЧКО	46

10.2. Производство в нормочасове

Изработените нормочасове през 2012 година са 104 хиляди. Средномесечното производство се равнява на 8 681 нормочаса.

Изработените нормочасове за предходната 2011 година са 61 хиляди. Средномесечното производство се равнява на 5 137 нормочаса.

Средномесечното производство в нормочасове бележи увеличение от 40.8%.

Изработените нормочасове през отделните месеци са посочени по-долу.

10.3. Производителност

Произведените нормочасове от един действително работил нормен работник през 2012 година са 122 н/ч средномесечно.

В графиката по-долу са посочени произведените н/ч от един работник по месеци.

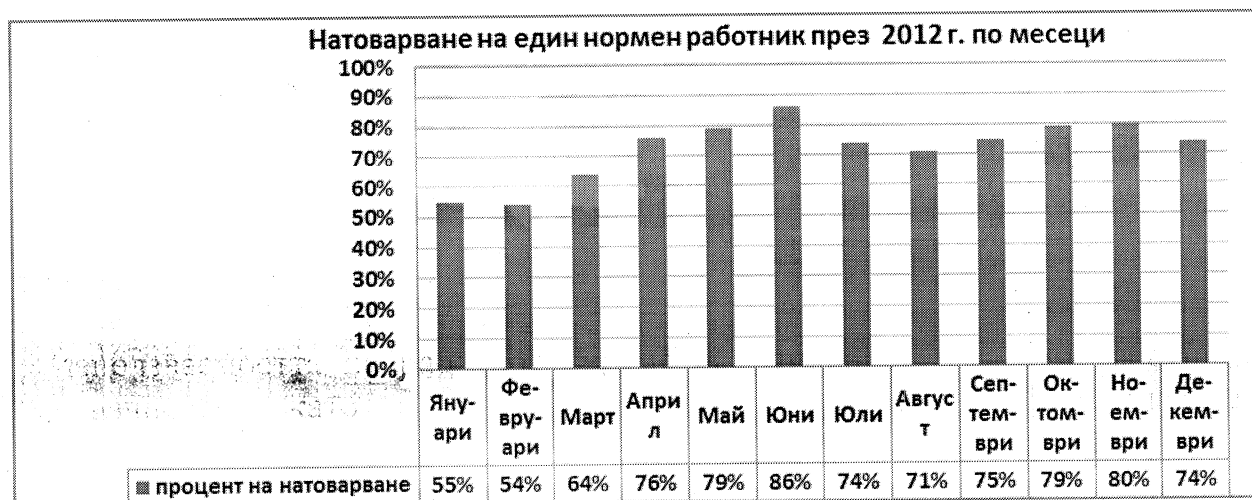

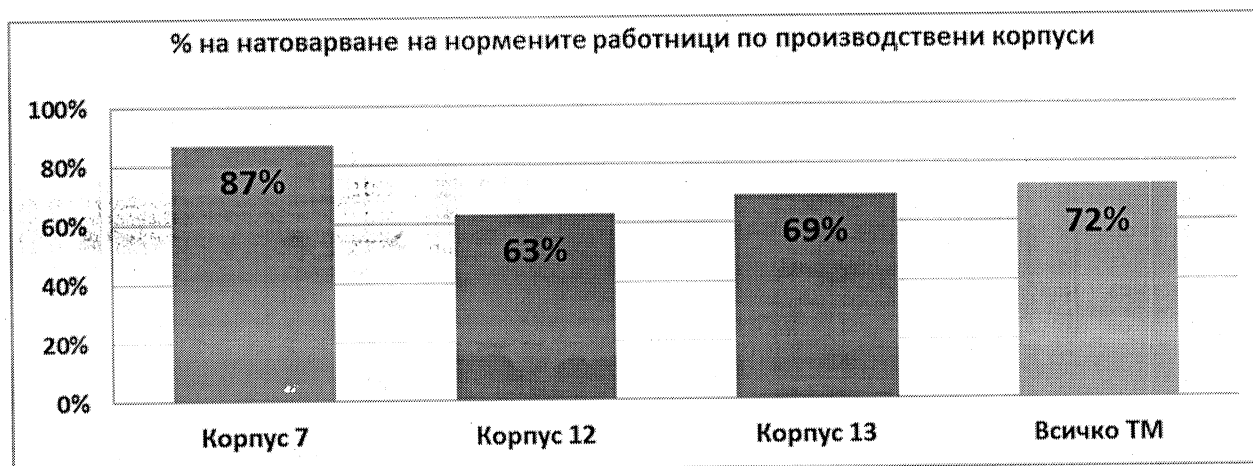
Този показател се е увеличил в сравнение с 2011 година, през която произведените нормочасове от един присъствен работник са средномесечно 85 нормочаса.

Използваемостта на работното време на основните нормени работници е 72%, изчислена като съотношение между отработените нормочасове и присъствените човекочасове.

На следващата графиката е посочено натоварването в % на нормените работници по месеци.

На долната графика е показано натоварването в процент по производствени корпуси през 2012 година. Наблюдава се увеличение на натоварването при всички видове дейности в сравнение с 2011 година, през която същото е 50%.

10.4. Заплащане

Средната месечна заплата през 2012 година е 859 лева. През предходната 2011 година същата беше 728 лева. Увеличението на средната работна заплата е предимно в резултат на обвързаността ѝ с произведените нормочасове.

11. Професионално обучение и повишаване на квалификацията

Добрата квалификация, като водещ фактор за производителността и ефективността на работниците и служителите, остава важен приоритет в политиката по управление на човешките ресурси в дружеството в условията на икономическа криза.

През м. януари 2012 г. приключи курс, организиран от м. декември 2011 г., за индивидуално обучение по заваряване за придобиване на степен на правоспособност по заваряване „Заварчик на ъглови шевове“ – метод МАГ на двама работника от Корпус 12.

През 2012 г. няма подадени молби за участие в курсове и няма проведени курсове за повишаване на квалификацията.

През януари 2012 год. е подадена годишна информация за дейността на Центъра за професионално обучение през 2011 год. в НАПОО – гр.София.

Крайната цел на провежданите квалификационни мероприятия е работниците и служителите да бъдат по-добре подготвени и мотивирани, за да се осигурява производството на висококачествена и високотехнологична продукция.

12. Подържане на здравословни и безопасни условия на труд

За осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в „Бесттехника ТМ-Радомир“ ПАД се съблюдават действащите нормативни изисквания и регулярно се провеждат: начален инструктаж; инструктаж на работното място; периодичен инструктаж. При смяна на технологичен процес и при отсъствие от работа повече от 45 дни, независимо от причините, допълнително се провежда извънреден инструктаж.

През 2012 година в дружеството са започнали работа 65 работника, които са преминали начален инструктаж и инструктаж на работното място. За 2012 год. е проведен начален инструктаж на 38 външни работника от следните фирми: „ВАПТЕХ Енджиниъринг“ ЕООД- гр.София; Сигма-ИС – гр.София ; АРН Сервиз Комерсиал – гр.София; „ЕКОМ -1“ – гр.София; „ПАН“ ЕООД-гр.Хасково и „ОКСАЛ“ ООД – гр.София, които са работили на територията на „Бесттехника ТМ-Радомир“ ПАД.

В дружеството са утвърдени правила и изисквания за осигуряване на безопасни условия на труд. На работниците регулярно се осигуряват лични предпазни средства, съобразени с характера на извършваната от тях дейност.

Закупени са зимни работни обувки от „Бултекс 99“ – гр.София и са раздадени на работниците. Дадена е заявка за зимни работни дрехи в „Бултекс 99“ – гр.София, но поради непреведен аванс заявката не е изпълнена.

Изготвени са инструкции по техника на безопасност и охрана на труда и са поставени на работните места в цеховете. Поддържа се регистър на трудовите злополуки. Ежемесечно се проверяват преносимите ел.инструменти, като проверките се отразяват в дневници.

В дружеството е осигурено обслужване на работниците и служителите от служба по трудова медицина “Интермед Консулт” ЕООД – гр. София.

Във Фирмата има изграден КУТ и в края на всяко тримесечие се провеждат заседания, за които са съставени протоколи.

В началото на 2012 година с протоколи са определени работни места подходящи за трудоустрояване на лица с намалена трудоспособност на основание чл.315, ал.1 от КТ, работни места подходящи за хора с увреждания на основание Закона за интеграция на хората с увреждания, чл.27, ал.1 и работни места забранени за жени до 35 години.

През м. януари 2012 г. бе актуализиран плана за привеждане в готовност на аварийно-възстановителния отряд и дейността му по предотвратяване и ликвидиране на бедствия, аварии и катастрофи.

Съгласно изискванията на Наредба № РД – 07-2 от 16.12.2009 година за условията и реда за провеждане на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд бяха определени със заповеди видовете инструктажи по здраве и безопасност при работа, които ще се провеждат в дружеството и длъжностните лица, които ще ги провеждат.

На основание чл.13, ал.1 от Наредба № РД – 07-2 бяха определени със заповед работни места и професии, на които ще се провежда обучение и изпит с новопостъпили работници.

На основание чл.2, ал.2, т.2 от Наредба № РД – 07-2 със заповед бяха определени лицата, които ежегодно ще се обучават по безопасност и здраве при работа.

През м. април 2012 г. е подпълнена и подадена в Дирекция „Инспекция по труда“ Перник Декларация по чл.15 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд за 2011 год.

През м. май 2012 г. е пусната заповед за актуализиране състава на постоянната обектова комисия за борба с бедствия, аварии и катастрофи.

Съгласно чл.251, ал.2 от Наредба № 7 / 1999 год. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване през м.май бе проведено практическо занятие за ликвидиране на „установен нерегламентиран“ разход на природен газ в Корпус 12.

Съставен е график за провеждане на обучение на работниците през 2012 година по „Наредбата за безопасна експлоатация и технически надзор на повдигателните съоръжения“, „Наредбата за устройството и безопасната експлоатация на преносните и разпределителните газопроводи, на съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ“ и „Наредбата за устройството и безопасната експлоатация и технически надзор на съоръженията под налягане“.

През м. март 2012 година, съгласно изискванията на чл.281 от Кодекса на труда и чл.73/1/, т.3 и чл.10, ал.1 от Правилника за безопасност и здраве при работа в електрически уредби на електрически и топлофикационни централи и по електрически мрежи (ДВ бр. 34/2004 год.), бе проведено обучение за квалификационна група за електробезопасност при работа по електрообзавеждане с напрежение до 1000 V от кооперация „ЕЛОТ“ – гр.София на лицата, които обслужват и ръководят работи в тях.

През м.май 2012 г. в газово стопанство бе проведено обучение за опресняване и разширяване знанията по Наредбата за устройство и безопасна експлоатация на преносните и разпределителните газопроводи, за съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ.

През м. юни 2012 г. бе проведено обучение за опресняване и разширяване знанията по Наредбата за безопасна експлоатация и технически надзор на повдигателните съоръжения на работниците от Корпус 12.

През м.юли 2012 г. бе проведено обучение на персонала по безопасност на труда съгласно изискванията на „Правилника за безопасност при работа в електрически уредби на електрически и топлофикационни централи и по електрически мрежи”.

През м.юли 2012 г. е проведено обучение за опресняване и разширяване знанията по Наредбата за безопасна експлоатация и технически надзор на повдигателните съоръжения на работниците от дирекция ДМА, Корпус 7 и Корпус 13.

Съгласно чл.6, ал.1, т.1, т.3 и т.4 от Наредба РД-07-02 от 16.12.2009 г. бе проведен курс през м.октомври 2012 г. за разширяване знанията по безопасност и здраве при работа на длъжностните лица, които провеждат инструктажите по безопасност и здраве при работа и на представителите на КУТ.

През м. ноември 2012 г. бе проведен опреснителен курс на работници от Корпус 7, Корпус 12 и дирекция ДМА по безопасна експлоатация на газови съоръжения и инсталации, съгласно изискванията от Наредбата за устройството и безопасната експлоатация на преносните и разпределителните газопроводи, на съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ.

През м.декември 2012 год. бяха проведени курсове за опресняване и разширяване на знанията по „Наредбата за безопасна експлоатация и технически надзор на повдигателните съоръжения“ с професия кранист и за подкранови работници от дирекция ДМА.

За 2012 год. има оформени и регистрирани 19 битови злополуки. Контузиите са предимно на горен или долен крайник. През м.август 2011 год. има регистрирана трудова злополука по чл.55 , ал.2 на работник от Корпус 7, която продължава и през първото полугодие на 2012 година и приключва на 17 юли 2012 година.

През м. октомври 2012 г. има регистрирана трудова злополука по чл.55, ал.2 на работник от Корпус 12, който отивайки на работа на път за автобусната спирка се спъва, стъпва накриво, при което получава закрыта фрактура на десния глезен.

През м. юни 2012 г. е пусната заповед на основание чл.56, ал.2 от Закона за здравето за забрана за тютюнопушенето в обособени работни места, където се полага труд, както и в помещения към тях със спомагателно и обслужващо предназначение.

През м.януари 2012 год. бяха направени замервания по ел.безопасност контур „фаза –защитен проводник” в Корпус 13, ППО, ГРП и Битова сграда К 7 от фирма „Елот” – гр. София.

13. Екология и опазване на околната среда

В дружеството се води дневник за отпадъците, в който всеки месец се записват дали са генерирани /изкарани/ от цеховете отпадъци: стружки и изрезки от черни метали; опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества; филтърни материали, кърпи за изтриване; смесени битови отпадъци; оловни акумулаторни батерии; смазочни и масла за зъбни предавки; флуоресцентни тръби.

През м. март 2012 год. е представена в РИОСВ- гр. Перник информация за използваните през 2011 г. химични вещества и препарати в „Бесттехника ТМ–Радомир” ПАД.

През март 2012 г. в РИОСВ – Перник бе представена Декларация за консумацията и количеството вложени органични разтворители, в чист вид и в състава на смеси за 2011 година. Не е необходимо да се представя План за управление на разтворителите, съгласно чл.2, ал.2 от Наредба №7 от 21.10.2003 год. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации.

През март 2012 година в Регионалната инспекция по околната среда и водите, във връзка с изискванията на Наредба № 9 от 28.09.2004 год., чл.10, са изпратени 7 броя годишни отчети за образувани производствени или опасни отпадъци.

Има сключен договор между дружеството и „Радомир Метал Индъстрийз” АД за приемане, отвеждане и пречистване на отпадъчните води.

Има сключен договор с „Балбок инженеринг” АД – гр. София за предаване и приемане за обезвреждане на опасни отпадъци.

14. Инвестиционна дейност

През 2012 година отчетната стойност на дълготрайните материални активи нараства с 18 хил. лева в резултат на извършени инвестиционни разходи. Закупени са машини за 5 хил. лева и транспортни средства за 13 хил. лева. Разходи за придобиване и ликвидация на активи по стопански начин не са извършвани.

По своята същност, извършваните в дружеството инвестиционни разходи представляват както новопридобити ДМА (на лизинг и новозакупени), така също и основни ремонти, модернизация и реконструкция, които увеличават отчетната (първоначална) стойност на машините, оборудването и сградите. По последната група са набрани разходи в размер на 306 хил. лева.

Салдото на разходите за придобиване на ДМА в края на отчетния период е в размер на 3 056 хил. лева. Тук се включват:

- корпус 20 - 860 хил. лева;
- склад за мобилизационна готовност - 278 хил. лева;
- жилищни сгради - 414 хил. лева;
- основен ремонт на Корпус 7 - 608 хил. лева;
- основен ремонт на Корпус 12 - 479 хил. лева;
- основен ремонт на Корпус 13 - 204 хил. лева;
- помпено помещение в Корпус 20 - 112 хил. лева;
- корпус 10 - 101 хил. лева.

Гореизреденото представлява предимно разходи по строителството и незавършени основни ремонти на сградите. След окончателното им завършване, с тези разходи ще се увеличи отчетната (първоначална) стойност на съответните дълготрайни материални активи.

През отчетния период дружеството не е извършвало финансова инвестиционна дейност.

15. Качество на произвежданата продукция

„Бесттехника ТМ–Радомир” ПАД разполага с документирана и внедрена система за управление на качеството съгласно изискванията на ISO 9001:2008, оценена и сертифицирана от „Ен Кю Ей България” ЕООД (сертификат № 027857 / 29.01.2012 г.). През месец декември 2012 г. се проведе контролен одит на Системата за управление на качеството, внедрена в „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД, като не бяха констатирани несъответствия с изискванията на стандарт ISO 9001:2008 и валидността на сертификата беше продължена с още една година. Всички дейности по управление на качеството се извършват съгласно изискванията на действащата система за управление на качеството (СУК).

През четвъртото тримесечие на 2012 г. се проведеха рутинни вътрешни одити, с цел проверка функционирането на СУК в дружеството, съгласно предварително утвърдения годишен план за провеждане на вътрешни одити. За всяко констатирано отклонение е съставен „Лист за отклонение” в който са записани необходимите мероприятия за отстраняване на несъответствието. Предписани са и необходимите коригиращи действия за да се избегне повторната поява на същите несъответствия. По време на вътрешните одити не са установени отклонения от изискванията на ISO 9001:2008 и действащата СУК.

През месец декември 2012 г. беше проведен сертификационен одит за подновяване на сертификата за качество на заваръчните процеси съгласно EN ISO 3834-2. Одитът беше извършен от ТЮФ Рейнланд – България и беше преминал успешно. Срокът на валидност на издадения сертификат е 3 (три) години. Дружеството също така разполага и с удостоверение за поддържане, ремонтране и преустройство на мостови, козлови и щабелни кранове и релсовите пътища към тях, издадено от „Държавна агенция за метрологичен и технически надзор” (Удостоверение № 340 от 11.04.2008г.).

EN ISO 3834-2 е доказателство за качеството на произведените заварени конструкции, за контролирането на заваръчните процеси, за проследимостта на използваните материали и за изпитването на крайната продукция чрез всички методи за безразрушителен контрол. Заваряването се извършва от квалифицирани заварчици, разполагащи с необходимите сертификати за извършване на заваръчните дейности в съответствие с изискванията на EN 287-1 и EN 1418. През месец ноември 2012 г. бяха проведени изпити за подновяване на сертификатите на заварчиците в присъствието на представител на ТЮФ Рейнланд - България. Изпитите бяха преминали успешно и сертификатите на персонала за извършване на заваръчни дейности бяха подновени.

Контролът на качеството на заваръчните работи се извършва от висококвалифицирани инспектори по технически и качествен контрол с висше образование. Всички инспектори по безразрушителен контрол разполагат със сертификати за извършване на съответните видове контрол в съответствие с изискванията на БДС EN 473, ниво 2.

Дружеството също така има сключен договор с акредитирана лаборатория „НДТ ЕКСПРЕС” ООД, гр. Перник за извършване на контрол на съоръжения с повишена опасност, в това число и газови съоръжения и инсталации. Лабораторията е съоръжена с достатъчно апаратура за извършване на ултразвуков, рентгенографичен, магнитнопрахов и капилярна /цветна дефектоскопия/ контрол, а също така и с необходимите специалисти за

извършване на съответния контрол, сертифицирани съгласно изискванията на БДС EN 473, ниво 3.

Непрекъснатото подобряване на СУК в дружеството е тясно свързано с анализа на данните и предприемането на коригиращи и превантивни действия, което е регламентирано в ОП 8.5-1-0 от СУК.

16. Просрочени вземания и задължения и събирането им по съдебен ред

Към четвърто тримесечие на 2012 година за „Бесттехника ТМ-Радомир” публично АД има промяна по водените от дружеството съдебни дела, предвид движението им през различните съдебни инстанции.

Исковете са на обща стойност **5 829 391** лв. – главници и лихви. По част от делата до края на това тримесечие на 2012 година на „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД няма съществена има промяна по присъдените/отменени задължения около **2 816 059** лева.

В посочения период срещу „Бесттехника ТМ-Радомир” публично АД има увеличаване на предявените вземания по облигационни и търговски спорове, възлизащи към края на предходното тримесечие общо на **3 312 796** лева. Няма съществено увеличаване на разплатените, с наложените на дружеството запори по сметки и доброволни плащания от страна на дружеството, задължения по изпълнителни дела възлизащо на **1 818 хил.лева**. По някои от делата, предвид дължимостта им, дружеството е направило признание на исковете или е сключило споразумение за разроченото им изплащане.

Макар и с по-слаби темпове продължава повишаването в размера на задълженията по трудовите дела на вискатели, възлизащи на сумата от **711 403** лева. Допълнителен фактор е разглеждането на делата по реда на бързото производство по ГПК с допускането на искания за предварително изпълнение на съдебните решения, включително и с използването на способите на заповедното производство. Своевременно се издават изпълнителни листа и се образуват изпълнителни дела по тях. В хода на изпълнителното производство дружеството е предприело действия по разплащане на задълженията като е увеличило разплатените задължения на **198 634** лева.

През четвърто тримесечие на 2012 година по водените от и срещу „Бесттехника ТМ-Радомир” публично АД съдебни дела обобщение на показателите е посочено в следващата се таблица:

№ по ред	Съдебни дела, водени от и срещу "Бесттехника ТМ - Радомир" ПАД до 31.12.2012 година	Претендирана сума в хил. лева
1	Облигационни/граждански и административни дела, водени от дружеството	5 829
2	Присъдени на дружеството вземания/ Отменени задължения на дружеството	2 816
3	Граждански облигационни и търговски дела, водени срещу дружеството	3 312
4	Присъдени вземания на работници и служители	711

До края на четвърто тримесечие на 2012 година се наблюдава и увеличение по изплатените от „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД задължения по влезли в сила съдебни решения. Продължава да е затруднено изпълнението на задълженията към контрагенти на дружеството вследствие нерегулярните постъпления на финасови потоци, провокирала тяхното своевременно претендиране и присъждане, така и водеща до оскъпяването им през способите на принудителното изпълнение, по което са блокирани и сметките на дружеството. Намалването на договорната обезпеченост, все още не може да бъде преодоляно от новоподписаните договори, въпреки полаганите усилия от управителните органи, което наподобява обстановката в този период на предходните 2010-та и 2011-та години.

17. Финансови задължения към частен кредитор

Част от отразените в баланса 14 308 хил. лева Други текущи пасиви (други финансови дългове) представлява задължението на дружеството към „Еврометал” ООД – Перник (12 764 хил. лева, включващи главници и лихви).

С три договора от 07.10.2011 година Цедентът (прехвърлителят) „Обединена българска банка” АД прехвърли на Цесионера „Еврометал” ООД вземания от „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД в размер на 4 625 082,54 евро.

Прехвърлените/цедирани вземания произтичат от Договори за банков кредит между „Обединена българска банка” АД като кредитор и „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД като кредитополучател.

В полза на цесионера „Еврометал” ООД е прехвърлен и особения залог на търговското предприятие „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД.

В таблицата по-долу са подробно посочени прехвърлените вземания.

№ по ред	Описание на цедираните вземания	EURO	лева	Пояснение
1.	Кредитна линия	3 066 149,59	5 996 867,35	
1.1	Главница	2 694 592,75	5 270 165,34	
1.2	Наказателни лихви	371 556,84	726 702,01	Размерът е спорен
2.	Банков кредит, първоначално инвестиционен	1 073 998,28	2 100 558,06	
2.1	Главница	954 068,80	1 865 996,38	Размерът е спорен
2.2	Договорни лихви	35 423,19	69 281,74	Размерът е спорен
2.3	Наказателни лихви	81 116,29	158 649,67	Размерът е спорен
2.4	Такса управление	3 390,00	6 630,26	Размерът е спорен
3.	Незабавно изискуем кредит, формиран в следствие на платена от ОББ банкова гаранция	418 581,04	818 673,36	Оспорва се изцяло
3.1	Главница	395 079,04	772 707,44	Оспорва се изцяло

№ по ред	Описание на цедираните вземания	EURO	лева	Пояснение
3.2	Договорни лихви	115,78	226,45	Оспорва се изцяло
3.3	Наказателни лихви	23 386,22	45 739,47	Оспорва се изцяло
4.	Ангажимент по издадена банкова гаранция с падеж 30.10.2011г.	31 387,93	61 389,46	Оспорва се изцяло
4.1	Размер	31 387,93	61 389,46	Оспорва се изцяло
5.	Други	34 965,70	68 386,97	
5.1	Разноски, направени в хода на изпълнението по цялата експозиция	34 892,42	68 243,64	Оспорва се изцяло
5.2	Дебитни салда по разплащателни сметки	73,28	143,32	
ВСИЧКО, в това число:		4 625 082,54	9 045 875,18	
1	Главници	4 075 128,52	7 970 258,61	
2	Договорни лихви	35 538,97	69 508,18	
3	Наказателни лихви	476 059,35	931 091,16	
4	Такса управление	3 390,00	6 630,26	
5	Разноски	34 892,42	68 243,64	
6	Дебитни салда по разплащателни сметки	73,28	143,32	

18. Дейност в областта на научните изследвания и проучвания

Дружеството не извършва научно-развойна дейност на този етап.

19. Движение на акциите

Дружеството е публично АД.

През 2012 година на фондовата борса са изтъргувани акции на „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД в обеми, както следва:

№ по ред	Месеци на 2012 година				№ по ред	Тримесечия на 2012 година				% от минималния среднодневен обем от 2000 акции
	Месец	Брой акции	Брой работни дни	Среднодневен обем		Тримесечие	Брой акции	Брой работни дни	Среднодневен обем	
1	Януари	0	22	0	1	Първо тримесечие	1 350	65	21	1,04%
2	Февруари	600	21	29						
3	Март	750	22	34						

№ по ред	Месеци на 2012 година				№ по ред	Тримесечия на 2012 година				% от минималния среден дневен обем от 2000 акции
	Месец	Брой акции	Брой работни дни	Среднодневен обем		Тримесечие	Брой акции	Брой работни дни	Среднодневен обем	
4	Април	0	19	0	2	Второ тримесечие	0	61	0	0,00%
5	Май	0	21	0						
6	Юни	0	21	0						
7	Юли	400	22	18	3	Трето тримесечие	670	64	10	0,52%
8	Август	100	23	4						
9	Септември	170	19	9						
10	Октомври	130	23	6	4	Четвърто тримесечие	130	63	2	0,10%
11	Ноември	0	22	0						
12	Декември	0	18	0						
Всичко 2012 година		2 150	253	8	Всичко 2012 година	2 150	253	8	0,42%	

През годината среднопретеглената пазарна цена на акциите е 0,257 лева. През първото полугодие среднопретеглената пазарна цена на акциите е 0,28 лева, а през второто полугодие същата е 0,22.

Пазарната цена на една акция, среднопретеглено за второто полугодие на 2011 година, беше 0,56 лева.

Среднодневният обем на продажбите през годината е 8 броя акции. За периода са продадени само 2 150 броя акции.

20. Информация по реда на чл. 187д и чл. 247 от Търговския закон

20.1. Брой и номинална стойност на придобитите и прехвърлени през отчетния период акции издадени от дружеството, частта от капитала, която те представляват и цена на придобиването или прехвърлянето:

През 2012 година дружеството не е придобивало и прехвърляло собствени акции.

20.2. Брой и номинална стойност на притежаваните собствени акции и частта от капитала, която те представляват:

Към 31.12.2012 година дружеството не притежава собствени акции.

20.3. Възнаграждения, получени общо през отчетния период от членовете на Управителния и Надзорния съвет:

През 2012 година на членовете на Управителния и Надзорния съвет са начислени възнаграждения в размер на 370 хиляди лева.

20.4. Придобити, притежавани и прехвърлени от членовете на съветите акции и облигации на дружеството:

№	Имена	Позиция	Брой притежавани акции към 31.12. 2012 г.
1	Максим Мануилов Клейтман	Председател на Надзорния съвет	340 452
2	Валентин Иванов Дрехарски	Член на Надзорния съвет	55 580

№	Имена	Позиция	Брой притежавани акции към 31.12. 2012 г.
3	Огнян Павлов Попов	Член на Надзорния съвет	0
4	Александър Петров Меченов	Председател на Управителния съвет и Изпълнителен директор	49 357
5	Евтим Тончев Евтимов	Член на Управителния съвет и Изпълнителен директор	45 507
6	Емил Стоянов Райчев	Член на Управителния съвет	39 543

20.5. Права на членовете на съветите да придобиват акции и облигации на дружеството:

Членовете на Надзорния и Управителния съвет на дружеството могат да придобиват свободно акции на дружеството на регулирания пазар при спазване на разпоредбите на ЗППЦК и Закона срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти.

20.6. Участие на членовете на съветите в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество и участие в управлението на други дружества или кооперации:

1. Максим Мануилов Клейтман – Председател на Надзорния съвет
  - Участие в управителни и наздорни органи на други дружества:
    - Управител на „Бесттехника и Ко” ООД - София
    - Управител на „Бесттехника” ЕООД - София
    - Управител на „Бестимекс” ООД - София
    - Член на Съвета на директорите на „Бесттехника Струма” АД - Радомир
    - Управител на „Магис М” ЕООД - София
  - Участие с повече от 25 на сто в капитала на други дружества:
    - „Бесттехника и Ко” ООД - София
    - „Бестимекс” ООД – София
    - „Магис М” ЕООД – София
2. Валентин Иванов Дрехарски – Член на Надзорния съвет от 11.01.2011г.
  - Участие в управителни и наздорни органи на други дружества: няма данни
  - Участие с повече от 25 на сто в капитала на други дружества: няма данни
3. Огнян Павлов Попов – Член на Надзорния съвет
  - Участие в управителни и наздорни органи на други дружества: няма данни
  - Участие с повече от 25 на сто в капитала на други дружества: няма данни
4. Александър Петров Меченов – Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор
  - Участие в управителни и наздорни органи на други дружества: няма данни
  - Участие с повече от 25 на сто в капитала на други дружества: няма данни

5. Евтим Тончев Евтимов - Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор

- Участие в управителни и надзорни органи на други дружества:

Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор на „Бесттехника Струма“ АД – Радомир.

- Участие с повече от 25 на сто в капитала на други дружества: няма данни

6. Емил Стоянов Райчев – Член на съвета на директорите

• Участие в управителни и надзорни органи на други дружества: няма данни

- Участие с повече от 25 на сто в капитала на други дружества: няма данни

20.7 Договори по чл. 240б от Търговския закон, сключени през периода

През разглеждания период на 2012 година не са сключвани договори с членовете на Надзорния и Управителния съвет на дружеството или свързани с тях лица, които излизат извън основната дейност на дружеството или се различават съществено от пазарните условия.

21. Общи събрания на акционерите

Редовното годишно общо събрание на акционерите на „Бесттехника ТМ-Радомир“ ПАД се проведе на 20-ти юни 2012 година. На него се взеха следните решения:

1. Прие се Годишния доклад на Управителния съвет за дейността на дружеството през 2011 година.

УС представи програма с конкретни мерки за нарастване на производството и приходите и за погасяване на задълженията към кредиторите.

2. Беше приет Доклада на регистрирания одитор за извършена проверка на годишния финансов отчет на дружеството за 2011 година.

3. Общото събрание на "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД прие одитирания Годишен финансов отчет на дружеството за 2011 година. Взе се решение неразпределената печалба от минали години в размер на 119 хил. лева да се отнесе към „Общи резерви“, като същите стават в размер на 1 665 хил. лева. Загубата за 2011 година остава като непокрита загуба от минали години.

4. За проверка и заверка на годишния финансов отчет за 2012 г. Общото събрание на "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД избра специализирано одиторско предприятие „Ер Ес Ем Би Екс“ ООД с № 0130, със седалище и адрес на управление: област София (столица), община Столична, гр. София 1000, район Оборище, бул. „Княз Дондуков-Корсаков“ бл.22, вх.Б, ет.3, ап.10, вписано в търговския регистър при Агенцията по вписванията с ЕИК 121846175.

По тази точка от дневния ред беше коментиран и въпроса за избор на Одитен комитет от трима членове с 3-годишен мандат, като избора на конкретни лица остава за следващо общо събрание на акционерите.

5. Общото събрание прие Отчета за дейността на директора за връзки с инвеститорите на дружеството за 2011 година.

6. Общото събрание на "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД освободи от отговорност поименно членовете на управителните органи на дружеството за дейността им през 2011 година.

7. Общото събрание преизбра членовете на Надзорния съвет М. Клейтман и Ог. Попов, избрани на редовното годишно общо събрание, проведено на 26.06.2008 г., за нов 5-годишен мандат.

Събранието определи възнаграждението на членовете на НС в размера, гласуван от ОСА, проведено на 30.06.2009 година.

Събранието овласти зам. председателя на НС да сключи договор от името на дружеството с останалите двама членове на съвета.

Общото събрание задължи Надзорния съвет да избере членове на Управителния съвет или да продължи мандата на членовете на УС на дружеството, избрани по протокол №1 от 26.06.2008 година.

След изчерпване на обявения дневен ред, редовното годишно общо събрание на акционерите беше закрито.

На 20-ти декември 2012 година се проведе извънредно общо събрание на акционерите на „Бесттехника ТМ-Радомир“ ПАД. На него се взе следното решение:

Общото събрание избира за членове на одитния комитет за 2012 година Божин Стефанов Петров, Адриана Павлова Ценколовска и Огнян Павлов Попов

22. Предвиждано развитие на предприятието през 2013 година

Бизнес-планът за 2013 година предвижда постепенно увеличаване на производствената дейност, но съобразно обусловените от световната икономическа криза и последвалата я стагнация условия. Същият се състои от четири основни части:

- Производствена програма;
- План по труда;
- Финансов план за приходите, разходите и паричните потоци;
- Бюджети на дирекциите.

Гаранция за реализма на производствената програма за 2013 година са сключените договори и получени заявки от досегашни и нови клиенти. Продукцията на дружеството се произвежда основно за европейски клиенти, поради което очакваме договорната обезпеченост и натоварването на мощностите на „Бесттехника ТМ-Радомир“ ПАД да отбележат чувствително подобрене към края на 2013 година.

Следващата таблица съдържа данни за подписаните договори, продукция в процес на договаряне и дългосрочни споразумения, формиращи бизнес плана до края на 2013-та, за 2014-та и следващи години.

№ по ред	Изделия	Клиенти	Стойност		Пояснения
			Хил. лева	Хил. EURO	
I.	Изделия в процес на производство, договорени за изпълнение до края на 2013 година		5 099,5	2 607,3	
1	Металургично оборудване	Danieli Italia SPA - Италия	1 729,9	884,5	В процес на производство
2	Проектиране, производство и доставка на реактори за производство на химически продукти	Декафос АД (чрез "Бесттехника Струма" АД)	1 216,0	621,7	В процес на производство
3	Релсов път за пристанищен кран	Staal Intermediairs Hagestein bv (чрез "Бесттехника Струма" АД)	832,1	425,4	В процес на производство
4	Смесител за боклук към завод за преработка на отпадъци	"Бесттехника" ЕООД	297,3	152,0	В процес на производство
5	Механообработка на отливки и изковки	"Радомир Метал Индъстриъз" АД - България	216,6	110,7	Поръчките се възлагат текущо. Рамков договор.
6	Смесителен барабан и Сектори за Велц пещ	КЦМ АД - Пловдив (чрез "Бесттехника Струма" АД)	212,1	108,4	В процес на производство
7	Корпуси на трошачки за рудодобива	MBS BUSINESS LTD	183,1	93,6	В процес на производство
8	Трошачно оборудване за рудодобива на цветни метали	"Елаците Мед" АД	133,0	68,0	В процес на производство
9	Възли за турбини за водоелектрически централи	Мекамиди България ЕООД (чрез "Бесттехника Струма" АД)	123,1	62,9	В процес на производство
10	Установки за провеждане на изследвания към Големия андронен колайдер.	CERN - European Organization for Nuclear Research, Швейцария	61,1	31,2	В процес на производство
11	Възли за металургично оборудване	Мак Комерс ООД	21,5	11,0	В процес на производство
12	Грайферна ел. хидравлична кофа 1,25 куб.м	Рубин Инвест АД (чрез "Бесттехника Струма" АД)	18,5	9,5	В процес на производство
13	Възли за трошачки	България Флуорит ЕООД (чрез "Бесттехника Струма" АД)	15,1	7,7	В процес на производство
14	Плочи за промишлен монтаж	Gold master	12,5	6,4	В процес на производство
15	Други изделия	Други клиенти	27,6	14,1	В процес на производство

№ по ред	Изделия	Клиенти	Стойност		Пояснения
			Хил. лева	Хил. EURO	
II.	Изделия, договорени за производство през 2013-та и следващи години, чието производство не е започнало поради неиздадени банкови гаранции за авансово плащане и спиране на изграждането		16 037,8	8 200,0	
1	Шлюзове - 2 броя	Атомстройекспорт - Русия	16 037,8	8 200,0	За АЕЦ Белене. По един шлюз към всеки реактор. Могат да се ползват и за други АЕЦ
III.	Изделия, в процес на договаряне, за производство през 2013-та и следващи години, при които вероятността за сключване на договори е над 50%		11 406,4	5 832,0	
1	Велц пещ за добив на цинк	КЦМ АД - Пловдив (чрез "Бесттехника Струма" АД)	2 933,7	1 500,0	Вероятността за сключване на договор е значителна
2	Мелница, трошачки и друго трошачно-мелещо оборудване	"Бесттехника" ЕООД	2 542,6	1 300,0	Вероятността за сключване на договори е голяма
3	Възли за турбини за водноелектрически централи	Мекамиди България ЕООД (чрез "Бесттехника Струма" АД)	1 672,8	855,3	Вероятността за сключване на договор е значителна
4	Проектиране, производство и доставка на реактори за производство на химически продукти	Декафос АД	1 228,8	628,3	Вероятността за сключване на договори е около 50%
5	Механообработка на отливки	Siempelkamp (чрез "Бесттехника Струма" АД)	1 063,2	543,6	Вероятността за сключване на договор е по-малка от 50%
6	Тела за трошачки - механообработка	"Радомир Метал Индъстрийз" АД - България	625,9	320,0	Вероятността за сключване на договор е голяма
7	Възли за мелници за руда от цветни метали	Асарел Медет АД	490,4	250,7	Вероятността за сключване на договор е голяма
8	Трошачки, сита, резервни части, лебедки и друго трошачно-мелещо оборудване	"Бесттехника Струма" АД	332,5	170,0	Вероятността за сключване на договор е голяма
9	Стопъл фитинг за газопровод	БАН-Варна	128,1	65,5	Вероятността за сключване на договор е значителна
10	Венеци зъбни /Olcina Soropa - механична обработка	"ВМВ-МЕТАЛ" ООД	93,7	47,9	Вероятността за сключване на договор е значителна
11	Конус трошачен-ремонт	Елаците Мед АД	14,7	7,5	Вероятността за сключване на договор е почти 100%
12	Други изделия и услуги	Други клиенти	280,0	143,2	Вероятността за сключване на договор е голяма
Всичко договорени изделия и такива в процес на договаряне			32 543,7	16 639,3	

Основните показатели, заложенi в бизнес-плана за 2013 година, са следните:

1. Приходи в размер на 18 295 хил. лева, разпределени както следва:

→ Производство на промишлена продукция	15 669 х. лв.
→ Приходи от продажба на стоки	3 х. лв.
→ Приходи от услуги	3 х. лв.
→ Продажби на неоперативни активи	2 120 х. лв.
→ Продажби на технологични отпадъци, стружки и бракувани материали за скраб	360 х. лв.
→ Приходи от наеми	120 х. лв.
→ Други приходи	12 х. лв.
→ Финансови приходи	8 х. лв.

2. Разходи в размер на 18 561 хил. лева, разпределени както следва:

→ За материали	5 724 х. лв.
→ За външни услуги	2 351 х. лв.
→ Амортизации	2 854 х. лв.
→ За заплати и възнаграждения	4 162 х. лв.
→ За осигуровки	714 х. лв.
→ Местни и еднократни данъци и такси	192 х. лв.
→ Други разходи	176 х. лв.
→ Суми с корективен характер	983 х. лв.
→ Финансови разходи (преобладаващо лихви)	1 405 х. лв.

3. Счетоводна печалба/загуба в размер на -266 хил. лева.

➤ Корпоративен данък: 0 хил. лева.

➤ Балансова печалба/загуба в размер на -266 хил. лева.

4. EBITDA (печалба от дейността, преди лихви, данъци, обезценки и амортизации): **3 909 хил. лева.**

5. Нормочасове: 196 800.

6. Производителност на основните нормени работници: 149 нормочаса месечно на един основен нормен работник (присъствен).

7. Средногодишната численост на персонала е 298 човека, разпределени по следния начин:

➤ Основни нормени работници - 125 човека;

➤ Непряк производствен персонал: спомагателни работници, кранисти, диспечери, цехови технолози, началник цехове, помощен персонал; оперативно управление на производството; работници по ремонта; контрол на качеството; газово и енергийно стопанство; техническа подготовка на производството - 108 човека;

➤ Управленчески, административно-технически и помощен персонал в дружеството - 32 човека;

➤ Охрана (физическа и противопожарна) - 33 човека.

8. Три основни балансови показателя към 31.12.2013 г. са дадени по-долу.

№ по ред	Показатели	31.12.2013г.
1	Краткотрайни (текущи) активи	26 500 х. лв.
2	Краткосрочни (текущи) пасиви	40 500 х. лв.
3	Коефициент на обща ликвидност	0,65 коеф.

9. Инвестициите в дълготрайни (нетекучи) активи през 2013 година се планира да бъдат в размери, посочени в долната таблица:

№ по ред	Описание на планираните за 2013 година инвестиции по основни групи	Стойност (хил. лева)
1	Инвестиции в ДМА (нови ДМА + основен ремонт, модернизация и реконструкция на съществуващи ДМА + създаване на ДМА по стопански начин)	65
2	Плащания по лизингови договори за придобити ДМА (първоначални и месечни лизингови вноски)	300
3	Инвестиции в нематериални дълготрайни активи (ERP система за управление и други)	0
Инвестиции - общо		365

В заключение на настоящата глава следва да се посочи, че бизнес плана за 2013 година е умерено оптимистичен. Той е разработен във вариант, при който се запазва рестриктивната политика на банките, т. е. не се възобновява издаването на банкови гаранции.

23. SWOT анализ

Развитието на „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД през годините преди световната икономическа криза, негативното влияние на последната, изпълнението на антикризисната програма и перспективите за развитие на дружеството позволяват да се направи SWOT анализ на последното. Този анализ разглежда четири фактора:

- Плюсове (**S**trengths) - какви са силните страни;
- Минуси (**W**eaknesses) – какви са слабите страни;
- Възможности (**O**pportunities);
- Опасности (**T**hreats).

1) Силни страни

- Като производствени мощности “Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД няма преки конкуренти в страната;
- Дружеството участва в изпълнението на инвестиционни проекти на големите наши предприятия от черната и цветна металургия, енергетиката, химическата и нефтохимическата индустрия, циментовата промишленост, рудодобива, транспортната инфраструктура;

➤ Развита е клиентска мрежа както в чужбина, така и в страната (предимно предприятия, собственост на големи чуждестранни корпорации). Около 1/3 от произвежданата продукция е предназначена за износ в страни от Европейския съюз;

➤ „Бесттехника ТМ – Радомир” ПАД предлага на клиентите си комплексно обслужване, включващо проектиране, производство на съответното съоръжение, неговата доставка на място в производствената база на клиента, инсталация, провеждане на задължителни проби, въвеждане в експлоатация, поемане на гаранции и цялостно обслужване в периода след инсталация на машините;

➤ Допълнително се предлагат услуги по разработване на пълна конструктивна документация за широка гама изделия в областта на машиностроенето. Това включва: разработване на 3D модели, якостен и кинематичен анализ на конструкциите, премахване на възможни конфликти още на етап проектиране; създаване на детайлен инженеринг на база базовия инженеринг на клиента при стриктно изпълнение на заложените изисквания в документацията; съвместно проектиране на всички видове метални конструкции, транспортни съоръжения, нестандартно оборудване, резервни части и други.

➤ Качеството на крайните изделия е гарантирано и благодарение на инвестициите, направени през периода преди кризата в посока оптимизиране на технологичните дейности свързани с разкрояването на металите. Това гарантира проследяемостта на метала от доставката до влагането му в производство, което е от изключително значение за качеството на крайния продукт.

➤ Договорна обезпеченост на производствената програма за 2013-та година, запазвайки възходящата тенденция за развитие. На етап търговски преговори са договори, обезпечаващи дългосрочната производствена програма;

➤ Добро и гъвкаво ръководство, умело управляващо човешкия и производствения капацитети;

➤ Детайлна управленска информация, която улеснява процеса на контрол и мониторинг.

2) Слаби страни

➤ Специфичен характер на произвежданата продукция, което предопределя трудности при организацията на производството и правилното натоварване на производствените мощности и на работниците;

➤ Специфичен характер на произвежданите изделия, което при отказ на клиента прави много трудна реализацията им;

➤ Мащабност на изделията, което обуславя дълъг производствен цикъл и „замразяване” на оборотни средства (работен капитал);

➤ Енергийна обвързаност с “Радомир Метал Индъстрийз” АД, през чиято територия и през чиито съоръжения преминава електрозахранването и газоснабдяването;

➤ Недостатъчно благоприятно местоположение от гледна точка логистика на доставки на някои от материалите и реализация на голяма част от продуктите;

➤ Значителен размер на натрупаните публични задължения и задължения към частни кредитори;

➤ Голяма текуща загуба, която не може да се покрие от целевите резерви;

➤ Спиране на инвестиционните разходи след началото на икономическата криза и невъзможност за бързо преодоляване на изоставането в тази насока

поради необходимостта всички свободни парични средства да се насочват за погасяване на натрупаните публични и частни задължения;

➤ Очаквани проблеми с набирането на квалифицирани инженерно-технически кадри и квалифицирани основни производствени работници при очакваното нарастване на производството.

3) Възможности

- Подписани договори и значителен обем продукция в процес на договаряне;
- Надеждни и постоянни партньори, потребители на изделията на дружеството;
- Очакван голям брой поръчки от традиционни и нови клиенти;
- Възможности за реструктуриране и разсрочване на задълженията.

4) Заплахи, които са външни

- Очертаващата се дългосрочна икономическа рецесия и възможната втора „вълна“ на световната икономическа криза;
- Рестриктивна икономическа политика на правителството;
- Наличието на конкуренти: а) централноевропейски страни като Чехия и Полша; б) западноевропейски производители, които предпочитат да натоварват собствените производствени мощности в условията на криза; в) близка страна като Румъния; г) Китай, Русия и Украйна;
- Евентуални резки промени в цените на стоманата и енергийните ресурси.

24. Предвиждано развитие на предприятието през периода 2013г. ÷ 2025г.

Изготвената перспективна програма за развитие на “Бесттехника ТМ-Радомир” публично АД е съобразена с негативите от световната икономическа криза и продължаващата икономическа рецесия. Заложени са предвиждания в общонационален мащаб оживлението да започне през 2014 година, а икономическия подем да стане забележим след 2016 година. Цялата програма за развитие на дружеството до 2025 година е изготвена на база относително-оптимистични прогнози.

Разработеният дългосрочен финансов план предвижда на база постъпленията от производствената дейност:

- а) да се покриват всички текущи разходи;
- б) да се извършва постепенно погасяване на натрупаните задължения към персонала, което да завърши в срок до 2018 година;
- в) да се извършва постепенно погасяване на натрупаните задължения към частни кредитори, което да завърши в срок до 2019 година;
- г) да се извършва планово погасяване на натрупаните задължения към държавата в срок до 2020 година;
- д) да се извършва погасяване на натрупаните задължения към „Еврометал” ООД до 2020 година, съгласно погасителни планове;
- е) да се реализира дългосрочна и широкомащабна инвестиционна програма.

A. Производствена програма и договорна обезпеченост

Гаранция за изпълнението на перспективната програма за развитие на дружеството са подписаните вече договори, както и продукцията в процес на договаряне, която ще обезпечи производствената програма до 2020 година.

В таблицата по точка 23 са посочени изделията, които са договорени и са в процес на договаряне и които са в основата на производствената програма на дружеството до края на настоящото десетилетие.

“Бесттехника ТМ–Радомир” ПАД е традиционен производител на оборудване за енергетиката, металургията, въгледобива, добива и преработката на минерални суровини, циментовата промишленост, химическата промишленост, пристанищни съоръжения и други. Продукцията на дружеството успя да се утвърди на Западноевропейския пазар. Значителна част от произвежданите изделия са предназначени за реконструкция и обновяване на предприятия от тежката индустрия в страната.

За успешното реализиране на производствената програма е належащо решаването на основния ни проблем, свързан с отказа на кредитиращата ни банка „ОББ” АД да издава банкови гаранции. Това пречи да стартира изпълнението на новоподписаните договори, защото срещу банкови гаранции за авансово плащане клиентите превеждат авансово суми с цел обратно финансиране на съответните договори.

Продължаваме да търсим решение на въпроса с финансирането на бъдещата производствена дейност.

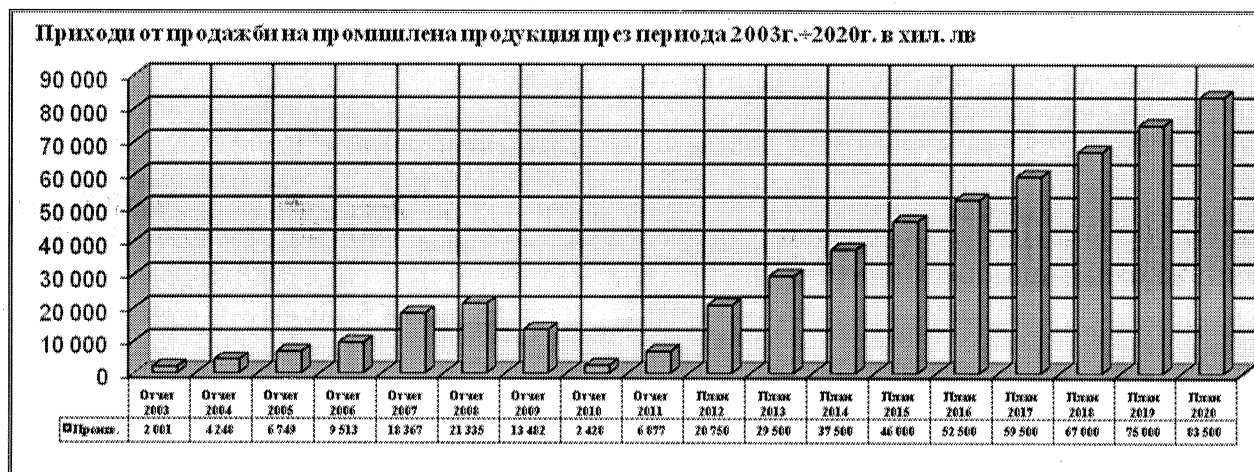
В процедура сме по искане за обединяване и разсрочване на натрупаните публични задължения.

Б. Дългосрочен бизнес план и икономически показатели

Изпълнението на дългосрочния бизнес-план и стратегията на ръководството за развитие на „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД намира обобщено изражение в основните икономически показатели.

Първият показател са приходите от продажби на промишлена продукция.

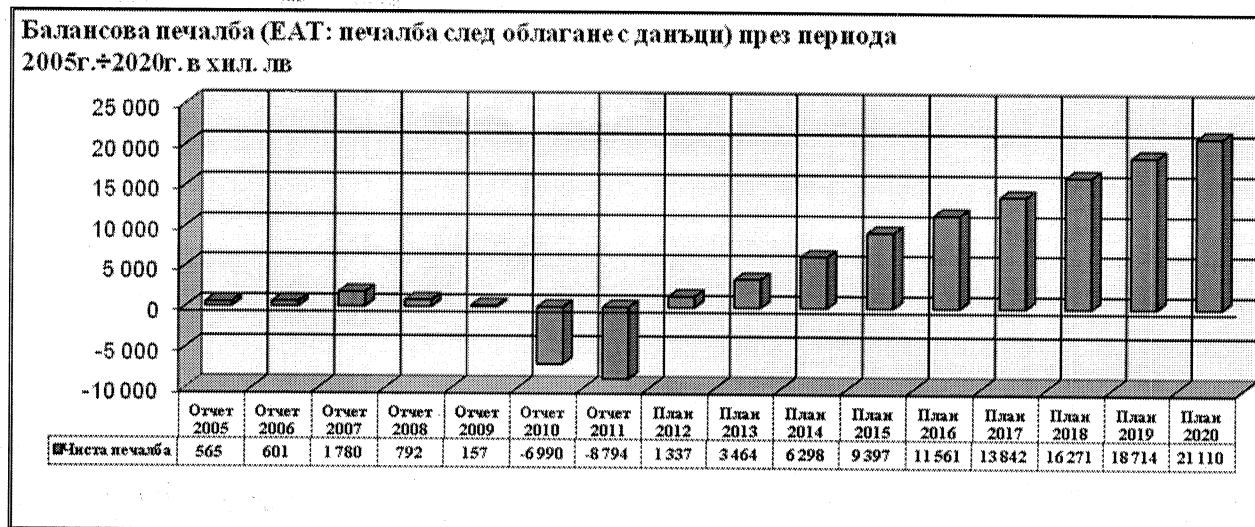
Следващата графика показва как се планира да нараства производството на промишлена продукция през следващите години. За сравнение, в графиката е включено и производството през последните изминали години.

През 2013 година се предвижда производството да достигне и превиши предкризисното равнище.

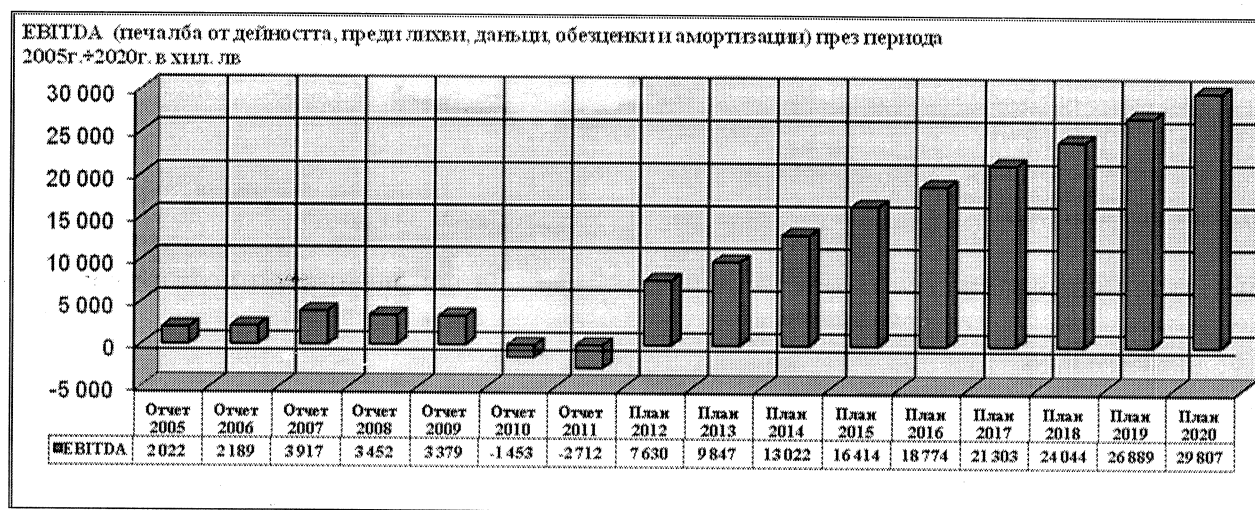
Графиката по-долу показва как се планира да нараства чистата печалба през следващите години.

За сравнение е включена и балансовата печалба/загуба през последните изминали години.

През настоящата и следващата години дружеството ще реализира постепенно нарастваща печалба.

Печалбата от дейността преди лихви, данъци, обезценки и амортизации (съкратено от английски EBITDA) също показва възходящо развитие през прогнозния период до 2020 година. Това е показано нагледно на следващата графика. За сравнение е включена и EBITDA през последните изминали години.

От горните графики е видно възходящото развитие на дружеството през следващите девет години.

В синтезиран вид основните показатели са дадени в таблицата по-долу.

Показатели и години	2012 год.	2013 год.	2014 год.	2015 год.	2016 год.	2017 год.	2018 год.	2019 год.	2020 год.
Произведени нормо-часове (хиляди)	182,0	319,6	375,0	427,1	455,0	483,4	512,4	541,7	571,3
Промислена продукция (хил. лв.)	20 750	29 500	37 500	46 000	52 500	59 500	67 000	75 000	83 500
Всичко приходи (хил. лв.)	23 376	31 565	39 167	47 274	53 381	59 928	67 445	75 467	83 989
Балансова печалба (хил. лв.)	1 337	3 464	6 298	9 397	11 561	13 842	16 271	18 714	21 110
Корпоративен данък (хил. лв.)	149	385	700	1 044	1 285	1 538	1 808	2 079	2 346

В. План по труда

В следващата таблица е дадено изменението на числеността на персонала и на средната работна заплата през разглеждания период.

Показатели и години	2012 год.	2013 год.	2014 год.	2015 год.	2016 год.	2017 год.	2018 год.	2019 год.	2020 год.
Численост на персонала	310	423	469	508	532	556	580	604	628
Средномесечна заплата в лева	911	1 075	1 183	1 297	1 409	1 531	1 662	1 804	1 957

Разработената перспективна програма за развитие на „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД до 2020 година предвижда числеността на персонала да нарасне от 250 човека в момента до 638 човека в края на периода. Това означава, че дружеството има потенциал да осигури 390 нови работни места.

В. Инвестиционна програма

В долната таблица е даден размера на инвестициите през следващите девет години.

№ по ред	Години и описание на планираните инвестиции по основни групи	хил. лева								
		2012 год.	2013 год.	2014 год.	2015 год.	2016 год.	2017 год.	2018 год.	2019 год.	2020 год.
1	Инвестиции в ДМА, без тези на лизинг (нови ДМА + основен ремонт, модернизация и реконструкция на съществуващи ДМА + създаване на ДМА по стопански начин)	200	300	400	500	600	1 100	2 100	3 100	4 100
2	Плащания по лизингови договори за придобити ДМА (първоначални и месечни лизингови вноски)	20	20	20	50	100	200	300	400	500
3	Инвестиции в нематериални дълготрайни активи (ERP система за управление и други)	0	20	40	60	100	120	150	150	150
Инвестиции - общо		220	340	460	610	800	1 420	2 550	3 650	4 750

През следващите 9 години се предвижда да бъдат направени инвестиции на обща стойност минимум 15 милиона лева. От 2006 година дружеството започна осъществяването на мащабна инвестиционна програма с цел модернизация и обновяване на машините и оборудването. От есента на 2008 година, в следствие на кризата и намалелите приходи, инвестиционните разходи бяха редуцирани. С нарастването на производството се предвижда инвестиционната програма постепенно да бъде възобновена. Това ще позволи постигане на необходимата конкурентоспособност в рамките на Европейския съюз.

25. Изпълнение на програмата за прилагане на международно признатите стандарти за добро корпоративно управление

“Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД разполага с разработена и приета от ръководството **Програмата за прилагане на международно признатите стандарти за добро корпоративно управление.** Същата е изготвена съгласно изискванията на чл. 94, ал. 2, т. 3 от Закона за публично предлагане на ценни книжа. Програмата се изпълнява съгласно изискванията на закона. **Дейността на управителните и на контролните органи на дружеството през изтеклата година съответства на тези стандарти.**

На настоящия етап не се налага извършването на преценка на програмата и промяната ѝ с цел подобряване прилагането на стандартите за добро корпоративно управление в дружеството. Същата се изпълнява в съответствие с основната цел на корпоративното управление, а именно увеличаване на изгодата за акционерите.

Задачите на действащата програма са: утвърждаване на принципите за добро корпоративно управление в дружеството; поощряване на успешните стопански дейности на предприятието; повишаване на доверието на акционерите, инвеститорите и лицата, заинтересовани от управлението и дейността на дружеството.

Имайки предвид, че корпоративното управление е управление от страна на акционерите посредством избрани от тях управителни органи, могат да се посочат следните **основни положения при изпълнението на програмата:**

А. "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД е създадо ясно дефинирани отговорности на ръководителите и отчетност пред акционерите. Дружеството има двустепенна структура на управление – Надзорен съвет и Управителен съвет, които са с ясно разграничени правомощия, функции, задължения и отговорности. Действията на членовете на двата съвета са напълно обосновани, добросъвестни, и се извършват с грижата на добър търговец, в интерес на дружеството и акционерите.

Надзорния съвет е избран от Общото събрание на акционерите. От своя страна той избира Управителен съвет, който назначава, контролира и освобождава от длъжност изпълнителните директори.

Б. Изпълнителните директори, които са и членове на Управителния съвет: осъществяват управлението на "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД; организират и ръководят оперативната дейност на дружеството като извършват всички действия и сделки, свързани с упражняване на търговската дейност; представят на УС бизнес-планове и текущи разчети по тримесечия; уведомяват в писмена форма УС за всички обстоятелства от съществено значение за дружеството; сключват, изменят и прекратяват трудовите договори, налагат дисциплинарни наказания, стимулират и санкционират персонала на дружеството, командирова работниците и служителите при спазване на действащата нормативна уредба; създават условия за социално развитие на колектива в дружеството и за подобряване на условията на труд, подписват и изпълняват колективния трудов договор.

В. Правата на акционерите са защитени. Това се осигурява като: сделките с акциите на "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД се извършват само на

регулираните пазари на ценни книжа, както и чрез инвестиционни посредници; всеки акционер има право да продава част или всичките си акции на друго лице за определена цена по всяко време без съгласието на управителния орган или другите акционери.

Г. Всеки акционер има право да получава необходимата информация и да участва при вземането на решения за: изменения и допълнения на Устава на дружеството; определяне основните насоки за дейността на дружеството; определяне броя, избора и освобождаването на членове на Надзорния съвет и определяне възнаграждението им; назначаване и освобождаване лицензиран одитор; одобряване на Годишния финансов отчет; освобождаване от отговорност на членовете на Надзорния и Управителния съвети след приемане на отчета за дейността; други права съгласно ТЗ и Устава на дружеството.

Д. Акционерите получават достатъчна и своевременна информация за датата, мястото и дневния ред на Общото събрание на акционерите. Акционерите могат да задават всякакви въпроси, които ги интересуват, във връзка с дневния ред на Общото събрание или взети решения и други въпроси, които не представляват вътрешно-фирмена тайна. За получаване на своевременна информация се грижи Директорът за връзка с инвеститорите.

Е. Акционерите са равнопоставени и миноритарните акционери са защитени. Всяка акция дава право на един глас в Общото събрание на акционерите, право на дивидент и на ликвидационен дял, съразмерни на номиналната стойност на акцията. Акционерите участват в Общото събрание лично или чрез представител. Гласовете са равнозначни, независимо дали са дадени лично или неприсъствено. За вземането на важни решения от Общото събрание на акционерите, като изменение и допълнение на Устава, увеличаване и намаляване на капитала, преобразуване и прекратяване на Дружеството, се изисква мнозинство $2/3$ от представения капитал при присъствие или представяне на събранието най-малко на $2/3$ от капитала. За вземане на решение за овластяване на Управителния съвет за сключване на сделки по чл.114 от ЗППЦК и одобряване на договорите за съвместно предприятие се изисква мнозинство $3/4$ от представения капитал.

Ж. Спазват се всички законови и договорни права на заинтересованите лица. Същите изразяват мнение, дават предложения при вземане на решения от управителните органи за структурни промени в Дружеството, промени в личния състав, обсъждане на бизнес плана на Дружеството и други въпроси, свързани с дейността. Заинтересованите лица имат достъп до съответната информация, необходима им за изразяване на мнение и даване на предложения по конкретни въпроси.

З. Информацията за дейността на “Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД е прозрачна и се разкрива своевременно.

Управителните органи проверяват годишните, тримесечните и текущите отчети, а изпълнителните директори заверяват същите с подписа си. Директорът за връзка с инвеститорите представя годишния и тримесечните отчети своевременно в ДКЦК и публикува съобщение в ежедневник. Всеки акционер или инвеститор може да се запознае със съдържанието на представените отчети.

Годишният одит се извършва от независим одитор, избран от Общото събрание на акционерите. Информацията се изготвя, одитира и разкрива съгласно националните счетоводни стандарти и международните стандарти за финансови отчети.

Дружеството уведомява своите акционери и инвеститорите чрез вписване в съдебния регистър, публикации и представяне в ДКЦК на промените в Устава, в управителните и контролни органи и други данни от съществено значение.

И. Инициативност на ръководните органи.

Управителните органи имат предприемаческа нагласа и вземат решения, които помагат на "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД да се развива. Те са запознати с въпросите от местно естество, които засягат дейността на дружеството, както и с международните тенденции и събития, които могат да засегнат дейността на предприятието.

Управителните органи работят за развитието на дружеството. Те гарантират, че дружеството се отнася справедливо и честно и към други заинтересовани лица, включително служители, доставчици, клиенти и обществото като цяло. Управляващите предпочитат интереса на дружеството пред своя собствен интерес.

Запазва се поверителността на непубличната информация за дружеството, дори след като дадени лица вече не са членове на управителните органи.

К. Инициативи за защита правата на акционерите.

Правата на акционерите се защитават преди всичко чрез ефективно използване на ресурсите и отговорност за използването на тези ресурси. В Устава на дружеството е предвидено правото на акционерите да бъдат информирани по съществени корпоративни въпроси.

Л. Инициативи за връзки с инвеститорите.

Съгласно чл. 116г, ал.1 от ЗППЦК през август 2002 год. в "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД е създадена длъжността "Директор Правно обслужване и връзки с инвеститорите".

Директорът за връзки с инвеститорите поддържа непрекъснат диалог с инвеститорите, борсовите аналитици и финансовите издания. Той провежда активна програма за предоставяне на материали на пресата в установените от Закона срокове и друга информация, която популяризира името и дейността на дружеството. Директорът представя Доклад за дейността (отчет) за постигнатите от него резултати на Годишното общо събрание на акционерите.

Директорът за връзки с инвеститорите води и поддържа точни и пълни протоколи от заседанията на управителните органи във връзка с увеличаване на изгодата за акционерите и за дружеството като цяло. Той координира с управителните органи създаването на дневен ред на заседанията. Същият подава задължителните документи за разкриване на информация по ЗППЦК в сроковете, определени от Закона, на Комисията по ценните книжа, Централния депозитар и Българската фондова борса.

Директорът поддържа регистри за информация съгласно ЗППЦК относно заявките за информация от акционерите, материалите за Общото събрание на акционерите, протоколи от заседанията на управителните органи, отчетите и информацията, изпратени до КЦК, ЦД и БФБ. Той подпомага Управителните

органи на дружеството за вземането на решения по въпроси, свързани с текущата дейност, при стриктно спазване на законовите регламенти.

М. Инициативи за подобряване разкриването на информация.

В "Бесттехника ТМ-Радомир" ПАД е създадена програма, според която Управителните органи анализират резултатите от дейността на Дружеството. Програмата обръща специално внимание на изминалите събития, тяхното отражение и ако се очаква те да продължат, на бъдещото им въздействие върху отчетните резултати. Изработени са процедури, съгласно които Управителните органи проверяват годишните, тримесечните и текущите отчети, изисквани от ЗППЦ, за да се гарантира, че те са пълни, точни и своевременно представени.

Веднъж годишно Управителните органи извършват проверка и контрол на ефективното изпълнението на програмата за корпоративно управление. Извършва се както вътрешна проверка от страна на дружеството, така и проучване мнението на акционерите и другите заинтересовани лица. Управителните органи изготвят писмени отчети за изпълнението на програмата и предложените изменения и допълнения.

26. Заключение

В заключение може да се посочи, че световната икономическа криза, последвалата я стагнация, както и задълбочаващите се финансово-икономически проблеми на някои европейски страни, продължава да се отразява негативно върху производственото и икономическо развитие на „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД. Резултатът е влошени икономическите резултати и невъзможност да се обслужват в цялост текущите плащания и задължения.

Настъпилото оживление в инвестиционната дейност позволи нарастване на производството и приходите, започвайки от пролетта на 2011-та година. До есента нарастването беше с около 20% ежемесечно, след което се задържа на относително постоянно равнище. От месец март 2012 година производството започна отново да нараства. Произведените през второто полугодие нормочасове са най-много, считано от края на 2009 година.

Описаните по-горе тенденции са представени нагледно в следващата таблица.

Успоредно с нарастването на производството през 2013 година „Бесттехника ТМ-Радомир” ПАД ще започне да извършва поетапно погасяване на натрупаните публични и частни задължения. Размерът на месечните погасителни вноски ще нараства постепенно през следващите години.

гр. Радомир
29.03.2013 година

Директор “Финанси и планиране”:

/В. Дрехарски/

Директор “Правно обслужване и връзки с инвеститорите”:

/Р. Каменов/

УТВЪРДИЛ,
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР:

/Ал. Меченов/

